

Nijmegen Sportief en Vitaal

Beleidsplan sport en bewegen 2013-2016

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Inleiding	4
2. Uitgangspunten en ontwikkelingen	5
2.1. Uitgangspunten sportbeleid Nijmegen	5
2.2. Financieel kader programma Sport.....	6
2.3. Relatie met andere beleidsterreinen, landelijk en provinciaal beleid	6
2.4. Maatschappelijke ontwikkelingen.....	7
3. Doelstellingen en instrumenten beleid sport en bewegen 2012-2016.....	9
3.1. Hoofddoelstelling beleid sport en bewegen	9
3.2. Relatie met de startnotitie	10
3.3. Sport, bewegen en de rol van de gemeente	11
3.4. Beleidslijn 1: Breedtesport, sport en bewegen voor iedereen	12
3.5. Beleidslijn 2: Sport, bewegen en welzijn.....	14
3.6. Beleidslijn 3: Relatie topsport – breedtesport	17
3.7. Beleidslijn 4: Infrastructuur voor sport en bewegen	19
3.8. Beleidslijn 5: Sport voor de stad, citymarketing en evenementen	21
4. Overzicht uitvoering beleid sport en bewegen	22
Bijlagen.....	25
1. Onderzoeksgegevens sport en bewegen in Nijmegen	26
2. Evaluatie sportbeleid 2007-2010.....	30
3. Proces totstandkoming.....	32
4. Bezuinigingen programma Sport.....	33
5. Overzicht sportaccommodaties en gebruiksgegevens	34

Samenvatting

Aan ons beleid op het gebied van sport en bewegen in de periode 2013-2016 ligt vooral de maatschappelijke betekenis van sport ten grondslag. Wij onderschrijven nog steeds de intrinsieke waarde van sport; sport betekent immers voor veel mensen plezier, voldoening en gezelligheid. Maatschappelijke uitdagingen (vergrijzing, gezondheidspreventie, sociale vraagstukken) en bezuinigingen maken echter dat wij in ons beleid voor de periode 2013-2016 kiezen voor een sterker accent op de maatschappelijke waarde van sport en bewegen. Bovendien leggen wij nadrukkelijker dan voorheen de relatie met andere beleidsterreinen, zoals zorg, welzijn, gezondheid en onderwijs.

Doel: sportdeelname op niveau houden; beweeggedrag een stap vooruit

De algemene doelstelling van ons beleid in de periode 2013-2016 is het minimaal behouden van het huidige niveau van sportdeelname, en een stap vooruit zetten wat betreft de beweegdeelname, met name binnen bepaalde groepen die ondergemiddeld voldoen aan de beweegnorm. (De beweegnorm is een landelijke norm, waarmee wordt uitgedrukt wat vanuit gezondheidsoogpunt voldoende bewegen is.)

Uitvoering in 2013-2016

Om deze doelstelling te bereiken, gaan wij in de periode 2013-2016 het volgende beleid uitvoeren:

- We blijven een basis bieden voor sport en bewegen. De inzet van middelen vanuit het programma Sport is voor een groot deel gericht op het in stand houden van een kwalitatief goed aanbod aan gemeentelijke sportaccommodaties. Daarnaast blijven wij sportverenigingen ondersteunen, voeren wij programma's uit gericht op sportstimulering, sluiten wij partnerships met sportorganisaties af en ondersteunen wij sportevenementen.
- We versterken delen van ons beleid, dat in de afgelopen jaren is ingezet. Het aantal combinatiefunctionarissen is vanaf september 2012 uitgebreid, en in 2013 zetten wij daarnaast de buurtsportcoaches in. We versterken de wijkgerichte aanpak van sport en bewegen, zowel gericht op leefbaarheid, als op de ontwikkeling om zorg en ondersteuning dichtbij mensen aan te bieden. We versterken de samenwerking met onderwijs, met name op het gebied van de 'gezonde school'.
- We ontwikkelen beleid op een aantal nieuwe thema's. We gaan een aanpak voor talentontwikkeling opzetten en het project Talent Centraal Nijmegen realiseren; het concept 'gezonde sportvereniging' uitwerken en in de praktijk brengen; de regeling voor stimulering van leeszweemen verder ontwikkelen; we verkennen de rol en behoeften van 'lichte organisatieverbanden' in de sport; we gaan samen met de zorgverzekeraar een gezamenlijk programma gericht op gezondheidspreventie opzetten; we gaan een watersportvisie opstellen en we gaan een pilot uitvoeren gericht op het optimaliseren van het gebruik van buitensportaccommodaties.

Sport- en beweegbeleid: samenwerken en verbinden

Bij uitstek op het gebied van sport en bewegen is er altijd sprake van nauwe samenwerking met 'het veld'. De sportsector is goed georganiseerd en rijk aan initiatieven. In veel gevallen heeft de gemeente een faciliterende rol, soms is een meer stimulerende of sturende rol van de gemeente nodig. Wij gaan het sport- en beweegbeleid in de periode 2013-2016 dan ook uitwerken in samenspraak met betrokkenen uit de wereld van sport, bewegen, gezondheid, welzijn en onderwijs (en andere sectoren waar nodig).

1. Inleiding

In de periode 2007 tot heden was het Nijmeegse sportbeleid gebaseerd op de *Beleidsnota Sport 2007-2010 'Verbinden en versterken... Bruggen bouwen in de sport'*. Wij hebben de koers uit dit beleidsplan in de periode 2011-2012 gecontinueerd. Voor u ligt een nieuwe beleidsnota, die beschrijft hoe wij in de periode 2013-2016 het beleid rond sport en bewegen gaan vormgeven.

Sport en beweging geeft mensen plezier, voldoening en draagt bij aan een gezonde leefstijl. Ons sportbeleid vormt een basis voor sport en beweging. Sport en beweging leveren een belangrijke bijdrage aan het verbeteren van de gezondheid en bevordert de sociale participatie. Anders gezegd, met ons sport- en beweegbeleid willen wij een bijdrage leveren aan het zo lang mogelijk fit, actief en gezond houden van de Nijmeegse bevolking. Wij gaan voor een actieve en gezonde leefstijl voor iedereen in onze stad.

Waar staan we nu?

We staan er goed voor op het gebied van sport en beweging. In de afgelopen jaren is de sportparticipatie van Nijmegenaren flink gestegen, van 65% in 2005 tot 70% in 2011. Wat betreft de beweegnorm¹ zitten we, als we naar de bevolking als geheel kijken, in vergelijking met andere regio's in Nederland iets boven het landelijk gemiddelde². Dit betekent echter niet dat dit geen aandacht meer behoeft; de ontwikkeling in deze cijfers is weliswaar gunstig, maar er zijn nog steeds veel mensen die onvoldoende sporten en bewegen.

De stad en omgeving van Nijmegen en de aansprekende sportieve evenementen en prestaties in onze stad, maken dat Nijmegen uitnodigt om te sporten en te bewegen. Er is een bloeiend verenigingsleven, en de kwaliteit van onze sportaccommodaties is op orde. Alle voorwaarden voor sporten en bewegen zijn dus aanwezig.

Waar willen we naar toe?

We willen de sportparticipatie op het niveau van de afgelopen jaren houden. Door een goede basis aan voorzieningen te blijven aanbieden, en het Nijmeegse sportleven te blijven ondersteunen, faciliteren wij Nijmegenaren die willen sporten.

Wat betreft de beweegdeelname verwachten wij de komende jaren een stap vooruit te kunnen zetten. Veel Nijmegenaren bewegen voldoende, maar er zijn ook een aantal groepen in Nijmegen die minder bewegen dan het landelijk of regionaal gemiddelde, of die vanuit het oogpunt van gezondheidsbevordering minder bewegen dan wenselijk is. We willen alle Nijmegenaren zo lang mogelijk gezond, fit en actief houden. Dit is één van onze belangrijkste uitdagingen in de komende jaren.

Vitaliteit is daarom een kernbegrip in ons beleid. Nijmegen is een aansprekende stad met een mooie omgeving en sterke partners op het gebied van sport, bewegen en gezondheid. Een 'vitaal Nijmegen' ligt dus binnen handbereik!

Veel Nijmegenaren kunnen zelf invulling geven aan vitaliteit, sport en bewegen. Tegelijkertijd is er ook een flink aantal mensen in onze stad voor wie ondersteuning of stimulering nodig is. Onder deze groepen is de sportdeelname en het beweeggedrag niet zo sterk gestegen in de afgelopen jaren. Sommige mensen zijn zich nog steeds onvoldoende bewust van het belang van voldoende sporten en bewegen. Anderen willen wel, maar kunnen door leeftijd, beperkingen of andere problemen geen geschikte vorm van sport of bewegen vinden. Ook doet een deel van de jongeren te weinig aan sport en beweging. Dat betekent dat zij later een verhoogd gezondheidsrisico lopen. Daarnaast is er een aantal maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de vergrijzing, die om initiatieven vanuit het sportbeleid vragen.

---

¹ Om een goede gezondheid te behouden is het gewenst tenminste vijf dagen per week 30 minuten matig intensieve lichaamsbeweging te hebben. Voor kinderen, jongeren en mensen met overgewicht is het gewenste aantal minuten per dag tenminste 60. Zie voor een toelichting op deze norm bijlage 1.

² Er zijn geen cijfers beschikbaar waarmee we de beweegnorm volgens exact dezelfde definitie tussen verschillende gemeenten kunnen vergelijken. Uit een onderzoek van GGD Nederland op basis van cijfers over 2008 blijkt dat de regio Nijmegen iets boven het landelijk gemiddelde van 55,4% scoorde.

2. Uitgangspunten en ontwikkelingen

Dit beleidsplan is gebaseerd op een aantal uitgangspunten, die volgen uit ons coalitieakkoord en de resultaten van het sportbeleid in de afgelopen jaren. Dit beleidsplan komt ook voort uit de startnotitie die wij in oktober 2011 aan de gemeenteraad hebben voorgelegd. Ook de financiële kaders vormen een uitgangspunt voor ons beleid. Het landelijk en provinciaal beleid op het gebied van sport en bewegen geven daarnaast voor een deel richting aan dit beleidsplan. Bovendien is er een aantal relevante maatschappelijke ontwikkelingen, waar wij in ons beleid rekening mee houden. In de navolgende paragrafen werken wij de kaders uit.

2.1. Uitgangspunten sportbeleid Nijmegen

De doelstelling van ons beleid rond sport en bewegen is het op peil houden van de sportparticipatie, en het verhogen van de beweegdeelname in Nijmegen. In de afgelopen beleidsperiode hebben wij binnen het sportbeleid de nadruk gelegd op de sport zelf: vergroten van de sportparticipatie, versterken van sportverenigingen, investeren in accommodaties en stimuleren van de topsport in Nijmegen. We zien de rol van het sportbeleid echter veranderen. In steeds sterkere mate wordt een beroep op sport en bewegen gedaan in het bredere beleid gericht op gezondheid en welzijn. Het belang hiervan zal in de komende jaren alleen maar toenemen. Het gaat daarbij niet altijd om sport, maar ook om andere vormen van lichaamsbeweging. Juist daarom stellen wij in ons sport- en beweegbeleid de sportdeelname én het beweeggedrag centraal.

We gaan op het gebied van sport en bewegen de samenwerking met andere maatschappelijke terreinen en de organisaties die daarin actief zijn, waaronder het onderwijs en zorg- en welzijnsinstellingen, verder versterken. Wij gaan ook concrete samenwerking opzetten met zorgverzekeraars. Met zorgverzekeraar VGZ hebben wij in 2012 reeds een convenant afgesloten, waarin wij onder andere hebben afgesproken de samenwerking rond sport en bewegen verder vorm te geven. Wij werken daarin samen aan vernieuwende programma's, gericht op gezonde leefstijl en preventie van psychische problematiek (o.a. depressie).

Wij zien een wijkgerichte benadering voor het sportbeleid als hét middel om dichtbij mensen de sportieve participatie te bevorderen en mensen meer te laten bewegen. Dit betekent overigens niet dat wij 'alle' sportactiviteiten zien in een wijkgebonden kader; veel sporten zijn immers op een heel andere schaal georganiseerd. Wij willen vooral het accent op lokaal/wijkgericht maatwerk en samenwerking leggen, omdat dat bepalend is voor het succes van interventies bij specifieke vraagstukken of doelgroepen. Hierbij staat zelfregie voorop, en richten we ons vooral op mensen die vanuit hun eigen mogelijkheden onvoldoende toegang tot sport en bewegen hebben.

Met betrekking tot accommodaties hanteren wij het uitgangspunt dat onze focus in de komende periode niet ligt op het uitbreiden van het areaal aan accommodaties, maar het op orde houden van de kwaliteit van gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties. Vanwege het groeiende belang van sporten en bewegen in de openbare ruimte, streven wij waar mogelijk naar versterking van onze openbare ruimte als 'stad die uitnodigt om te bewegen'. Met betrekking tot de zwemaccommodaties voeren wij een apart traject uit, waarin onderzoek gedaan wordt naar de exploitatie van de zwembaden.

In het kader van de topsport vinden wij talentontwikkeling belangrijk, omdat daarmee bij uitstek de verbinding tussen breedte- en topsport gelegd wordt. Om de talentontwikkeling binnen de sport in onze stad een impuls te geven, ontwikkelen wij samen met provincie Gelderland en een aantal andere (sport)organisaties het project 'Talent Centraal Nijmegen', waar een investering in een topsporttrainingsaccommodatie deel van uitmaakt.

Wij willen via het sportbeleid ook bijdragen aan het sportieve imago van Nijmegen. Evenementen en een imago als sportstad zijn goed voor de uitstraling van de stad en een stimulans voor de inwoners van Nijmegen om zelf te gaan sporten. In Nijmegen staat daarbij de loopsport centraal. Evenementen als de Vierdaagse, Zevenheuvelenloop en Marikenloop zijn hierbij niet meer weg te denken.

2.2. Financieel kader programma Sport

Binnen de gemeentelijke begroting staan we in de komende jaren voor forse bezuinigingen. Ook binnen het programma Sport hebben wij daarom keuzes moeten maken. Onze ambities zullen wij dus binnen deze mogelijkheden moeten realiseren. Concreet zijn de financiële uitgangspunten als volgt (zie bijlage 4 voor een opsomming van de bezuinigingsmaatregelen):

- Eind 2012 zal de structurele bezuiniging van € 0,5 miljoen op grond van ons coalitieakkoord uit 2010 gerealiseerd zijn.
- Als gevolg van een aanvullende taakstelling, waarover in de Perspectiefnota 2013 is besloten, zullen wij in de komende jaren bezuinigingsmaatregelen ter hoogte van € 280.000 en een tariefsverhoging ter hoogte van € 106.000 realiseren.

2.3. Relatie met andere beleidsterreinen, landelijk en provinciaal beleid

Dit beleidsplan sluit aan bij ontwikkelingen op andere lokale beleidsterreinen. Daarnaast is er een relatie met het beleid van de landelijke en provinciale overheid rond sport en bewegen.

Relatie met andere beleidsterreinen

Het beleid gericht op sport en bewegen hangt nauw samen met een aantal andere beleidsterreinen. In de eerste plaats is er een sterke samenhang met het beleidsterrein zorg en welzijn. De rol van sport bij het bevorderen van (fysiek) welzijn en aanpakken van sociale vraagstukken is groot. In het bijzonder is er samenhang met het gezondheidsbeleid, waarin sport en bewegen van groot belang is voor de preventie en het bestrijden van onder andere overgewicht, hart/ vaatziekten, diabetes en COPD. Deze sterke samenhang is aanleiding voor ons om dit beleidsplan Sport en Bewegen en de nog te verschijnen Gezondheidsnota 2013-2016 zorgvuldig op elkaar af te stemmen.

Naast de relatie met zorg en welzijn, is er een relatie met beleid op het gebied van accommodaties, onderwijs, openbare ruimte en citymarketing. In paragraaf 3 zal bij de beschrijving van de verschillende beleidlijnen binnen dit beleidsplan, duidelijk worden gemaakt wat de samenhang met deze beleidsterreinen inhoudt.

Landelijk beleid sport en bewegen

De rijksoverheid heeft haar sport- en beweegbeleid voor de komende jaren vastgelegd in de 'Beleidsbrief Sport en Bewegen in Olympisch Perspectief' (mei 2011) en het programma 'Sport en Bewegen in de Buurt' (november 2011). De rijksoverheid benoemt hierin drie prioriteiten:

- Sport en bewegen in de buurt: de rijksoverheid heeft één programma ontwikkeld rond sport en bewegen in de buurt. Hierin wordt vraaggericht sport- en beweegaanbod gerealiseerd in de buurt, in samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, overheid en bedrijfsleven. Eén van de concrete gevolgen van dit programma is het vergroten van het aantal combinatiefuncties (onder de nieuwe naam 'buurtsportcoaches'). Een combinatiefunctionaris of buurtsportcoach werkt bij een sportaanbieder (zoals een vereniging) en in een andere sector (onderwijs, welzijn). Ze gaan actief aan de slag om meer mensen in hun eigen nabije omgeving te stimuleren om te gaan sporten en bewegen. De gemeente Nijmegen streeft ernaar om te deel te nemen aan dit programma, en het aantal combinatiefuncties/buurtsportcoaches te vergroten.
- Werken aan een veiliger sportklimaat: de landelijke overheid wil intimidatie, vandalisme en geweld in het algemeen, maar zeker ook rond sport, bestrijden. Daarnaast wil men verantwoord sporten en bewegen bevorderen. Door middel van het actieplan 'Naar een veiliger sportklimaat' wil de rijksoverheid deze prioriteit concreet maken. Wij willen hierbij aansluiten door ontwikkeling van het concept 'gezonde vereniging', waarin ook veiligheidsaspecten aan de orde komen.
- Uitblinken in sport: de landelijke overheid omarmt het Olympisch Plan, en zet in op de voorbereidingen voor een mogelijke kandidaatstelling van Nederland voor de Olympische Spelen en Paralympische Spelen 2028. De ambitie van het plan is om met sport in de volle breedte een bijdrage te leveren aan Nederland, zodat de positieve effecten nu en in de toekomst zichtbaar zijn. Het verhogen van de sportparticipatie is hierbij het belangrijkste doel in de komende jaren. De Olympische Spelen en Paralympische Spelen in 2028 zijn een inspirerend perspectief en mogelijke uitkomst, maar het plan richt zich nadrukkelijk op de kansen die 'Olympisch vuur' kan bieden in de sport en in de Nederlandse samenleving als geheel.

In de landelijke nota 'Gezond Dichtbij, Gezondheidsbeleid 2011-2014' legt de rijksoverheid een nadrukkelijk verband tussen sport, bewegen en gezondheid. De rijksoverheid wil preventie en zorg dichtbij de burger organiseren, sporten en bewegen in de buurt bevorderen en bij ouderen werken aan een lang, gezond en zelfstandig leven. Op deze prioriteiten sluiten wij ook aan in ons sport- en beweegbeleid.

Sportbeleid provincie Gelderland

Het sportbeleid van de provincie Gelderland is beschreven in het beleidsplan Gelderland Sportland 2010-2016. De provincie wil nieuwe accenten in de breedtesport leggen, talentontwikkeling versterken, investeren in accommodaties voor top- en breedtesport, sportevenementen en kennis en innovatie. De provincie heeft een aantal kernsporten³ aangewezen, waaronder atletiek en judo, die ook in Nijmegen van groot belang zijn.

De provincie wil zowel de breedtesport versterken, als inzetten op topsport. De ambitie is om in 2016 – aansluitend op het Olympisch Plan – sport en bewegen in Gelderland op een hoger niveau te brengen. Top- en breedtesport zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Wat betreft breedtesport geeft de provincie aan daar vooral een verantwoordelijkheid voor de gemeenten te zien, waarin de provincie wil ondersteunen en enkele eenmalige accenten wil leggen.

Op het gebied van topsport wil de provincie samen met gemeenten, sportbonden, onderwijs en bedrijfsleven streven naar een stijging van het aantal Gelderse talenten en topsporters. De bijdrage van de provincie zal bestaan uit investeringen in kennis en innovatie, topaccommodaties en een stimuleringsprogramma voor talenten. Wij richten ons samen met de provincie op een gezamenlijke investering ten behoeve van judo, turnen en hardlopen. Het project 'Talent Centraal Nijmegen' is de concrete uitwerking hiervan. Onder de noemer Talent Centraal Nijmegen gaan Stichting Top Judo Nijmegen en Gym- en Turnvereniging De Hazenkamp, en mogelijk het talententeam van de Zevenheuvelenloop, samenwerken op het gebied van breedte- en topsport, talentontwikkeling en innovatie. Topsport Gelderland vervult een rol op het gebied van talentbegeleiding. Op het vlak van onderzoek en innovatie participeren de HAN en St. Maartenskliniek. Bij dit project hoort ook de ontwikkeling van een topsporttrainingsaccommodatie op sportpark De Dennen, waar de provincie Gelderland fors in wil investeren.

2.4. Maatschappelijke ontwikkelingen

Demografische ontwikkeling en vergrijzing

De Nederlandse bevolking wordt relatief steeds ouder. Enerzijds stijgt de levensverwachting, waarbij – tot nog toe – ook het aantal jaren dat men in goede gezondheid leeft, toeneemt. Hierbij zijn er wel grote verschillen tussen laag- en hoogopgeleiden (hogere opgeleiden leven langer, en langer in goede gezondheid). Anderzijds worden in de komende decennia de effecten van de vergrijzing zichtbaar: het percentage 65-plussers (in de totale bevolking) stijgt. Deze ontwikkeling geldt in grote lijnen ook voor Nijmegen. Opmerkelijk is de verdeling binnen Nijmegen: Nijmegen-Noord maakt de komende jaren een verdere groei door, met relatief veel kinderen en jongeren, terwijl de rest van Nijmegen relatief wat meer vergrijst.

Voor lokaal sport- en gezondheidsbeleid betekent dit dat er meer nadruk wordt gelegd op preventie. Het is van groot belang om mensen gezond te houden, tot zo hoog mogelijke leeftijd. Een goede gezondheid leidt bovendien tot hogere (arbeids)participatie en vermindert de stijging van de zorgkosten. Sport en bewegen kan hier een belangrijke rol in spelen. Tegelijkertijd blijkt uit onderzoek dat de verenigingssport moeite heeft om mensen aan te trekken naarmate ze ouder worden.

Ook met betrekking tot de visie op accommodaties is de relatieve toename van het aantal ouderen relevant. Niet uitbreiding van het areaal van de sportaccommodaties, maar de gebruiksmogelijkheden daarvan en de mogelijkheden voor sport en bewegen in de openbare ruimte moeten in de komende jaren centraal staan.

---

³ De kernsporten in het sportbeleid van de provincie Gelderland zijn: hippische sport, atletiek, wielrennen, volleybal en judo.

Toename sporten buiten verenigingsverband

Steeds meer mensen kiezen ervoor om te sporten buiten verenigingsverband. Ook blijkt uit onderzoek dat de groep mensen die niet of weinig sport, maar dit wel (meer) wil doen, vooral belangstelling heeft voor sporten buiten het traditionele aanbod van sportverenigingen. Dit zijn met name volwassenen die sporten in de openbare ruimte of bij sportscholen. Zowel uit Nijmeegs als uit landelijk onderzoek blijkt dat de toename van het sporten buiten verenigingsverband niet direct terug te zien is in de afname van de ledenaantallen bij sportverenigingen. Ook zijn er groepen mensen die zich niet bij een traditionele vereniging aansluiten, maar zich wel op een of andere manier organiseren.

Deze ontwikkeling neemt overigens niet weg dat de sportverenigingen nog steeds van zeer groot belang zijn. Verenigingen vertegenwoordigen waarden zoals saamhorigheid en gezelligheid die nog steeds veel mensen aanspreken. Dit geldt voor zowel de reguliere sportverenigingen, als voor de studentensportverenigingen, die een aanbod verzorgen voor de circa 40.000 studenten in Nijmegen. Anderzijds zijn verenigingen sterk gericht op 'verplicht' vrijwilligerswerk en een traditioneel sportaanbod, waar steeds meer mensen zich niet door aangetrokken voelen. De sportvereniging blijft het fundament van de breedtesport, maar modernisering op bepaalde aspecten kan de sportdeelname verder vergroten.

Sterkere middelfunctie van sportbeleid

Sportbeleid wordt steeds vaker een middel in het bereiken van doelstellingen op het gebied van welzijn en gezondheid. Wij zien de volgende onderling samenhangende ontwikkelingen:

- Sport als instrument in gezondheidsbeleid: in het lokaal gezondheidsbeleid wordt een groot beroep gedaan op sport- en beweegactiviteiten om de gezondheid te verbeteren. Wij ontwikkelen in dit kader samen met zorgverzekeraar VGZ concrete programma's, onder andere gericht op gezonde leefstijl en preventie van psychische problematiek.
- De wijk centraal: 'de wijk' staat de komende jaren nog meer dan voorheen centraal. Sport heeft een positieve invloed op de sociale samenhang en leefbaarheid in wijken. Daarnaast kan sport een belangrijke rol spelen in de transities in het sociale domein, zoals de kanteling in de Wmo, overheveling van taken uit de AWBZ en decentralisatie van de Jeugdzorg. De uitdaging daarbij is om dichtbij mensen de hulp en ondersteuning te organiseren die zij nodig hebben, terwijl de middelen die daarvoor beschikbaar zijn, krappere worden. Om dat te realiseren werken wij aan een meer wijkgerichte aanpak, waarin de sport mogelijk een rol kan spelen.
- Belang van samenwerking met onderwijs: hoewel deze relatie geen nieuwe ontwikkeling is, zien wij de samenwerking tussen sport en onderwijs in de komende jaren steeds belangrijker worden. Kinderen vormen een belangrijke doelgroep als het gaat om het vergroten van de sportdeelname en het voorkomen van het oplopen van het percentage jongeren dat te weinig sport en beweegt.

3. Doelstellingen en instrumenten beleid sport en bewegen 2012-2016

3.1. Hoofddoelstelling beleid sport en bewegen

Wij willen met sport en bewegen een bijdrage leveren aan de ambitie om de vitaliteit van de Nijmegenaren verder te versterken. Regelmatig sporten en bewegen is een van de belangrijkste aspecten hiervan. Mensen maken uiteraard zelf de keuze om wel of niet, veel of weinig, te sporten en/of bewegen. De intrinsieke motivatie zal ook altijd een belangrijke rol blijven spelen bij deze keuze. Er is echter ook een rol weggelegd voor het gemeentelijk beleid, wij willen mensen faciliteren en stimuleren om (meer) te sporten en bewegen. Wij streven naar een toename van het aantal Nijmegenaren – onder alle lagen van de bevolking – dat een actieve en gezonde leefstijl heeft, waar sport en bewegen een belangrijk onderdeel van uitmaken.

Wij stellen ons daarom in deze beleidsperiode ten doel om:

- De sportparticipatie minimaal te behouden op het peil van 2011 (monitoring in Stadsmonitor). In 2011 deed 70% van de volwassen Nijmegenaren aan sport; 60% sport wekelijks.
- Het deel van de Nijmegenaren dat voldoet aan de beweegnorm te verhogen. Onze doelstelling is om de beweegdeelname te verhogen van de groepen die onder het landelijk of regionaal gemiddelde zitten qua beweegdeelname. Eén eenduidig cijfer hiervoor ontbreekt op dit moment. De monitoring zal verlopen via de 4-jaarlijkse monitoringcyclus van de GGD, waarin voor verschillende leeftijdsgroepen onder andere in beeld wordt gebracht hoe het ervoor staat met het beweeggedrag⁴.

Sportparticipatie

De sportparticipatie in Nijmegen is in de afgelopen jaren gestegen tot 70% onder volwassenen. Nijmegen heeft een bloeiend verenigingsleven, kwalitatief goede accommodaties, een mooie omgeving en aansprekende sportevenementen. Ook de bevolkingsopbouw, met veel jonge mensen (studenten) en een hoogopgeleide beroepsbevolking, speelt hierin mee. We willen daarom in de komende jaren inzetten op het behouden van het huidige niveau. Deze doelstelling lijkt bescheiden, maar is in de huidige periode realistisch. We hebben in de komende jaren, waarin een substantiële bezuiniging op het programma Sport gerealiseerd moet worden, minder mogelijkheden om vanuit gemeentelijk beleid de sportparticipatie te stimuleren. Bovendien weten we dat de doelgroep die nu nog niet aan sport doet, de groep is die – om allerlei redenen – minder geneigd is aan sport te doen, minder (financiële) middelen heeft, of beperkingen ervaart door leeftijd, ziekte of anderszins. Dit betekent dat voor elke verdere verhoging relatief veel middelen nodig zullen zijn.

Beweegnorm

Met betrekking tot de beweegnorm willen wij inzetten op een verhoging, met name onder de groepen die minder bewegen dan op grond van een landelijk of regionaal gemiddelde verwacht mag worden. Vanwege het grote gezondheidsbelang van voldoende bewegen willen wij in de komende jaren de beweegdeelname stimuleren, en streven wij naar een verhoging van het percentage Nijmegenaren dat voldoet aan de beweegnorm. Dit kan door sport, maar ook door andere vormen van bewegen.

Over het geheel genomen zien we dat Nijmegenaren ongeveer net zo veel bewegen als gemiddeld in onze regio of in Nederland. Jeugd/jongeren en ouderen bewegen iets minder dan gemiddeld in Oost-Nederland. De leeftijdsgroep volwassenen beweegt echter gemiddeld iets meer dan in Nederland als geheel, dit zien we ook terug in de sportparticipatie. Dit kan te maken hebben met de bevolkingsopbouw: door de aanwezigheid van de universiteit en hogeschool zijn er relatief veel twintigers in onze stad, die veel sporten en bewegen. Ook het opleidingsniveau is relatief hoog, en het is bekend dat juist deze groep veel sport en beweegt.

In bijlage 1 is meer gedetailleerde informatie opgenomen over onderzoeksresultaten over sporten en bewegen in Nijmegen. Deze cijfers laten zien dat, hoewel een groot deel van Nijmegenaren voldoende beweegt, er inzet nodig is op een aantal specifieke groepen. De precieze bepaling van wat nodig is, is maatwerk. Problemen of achterstanden in sportdeelname en beweging zijn leidend, niet een

---

⁴ Zie voor een gedetailleerde beschrijving van deze indicator bijlage 1.

algemeen criterium ('alle mensen in leeftijdsgroep x' of ander algemeen criterium). Dit betekent ook dat wij niet op voorhand algemene maatregelen voor bepaalde doelgroepen in ons beleid opnemen.

Uit de onderzoeksresultaten die wij hebben verzameld, blijkt dat wij onze inzet dienen te richten op de volgende specifieke groepen en speerpunten:

- Jonge kinderen (onder de 8 jaar) bewegen volgens onderzoek relatief vaak te weinig. We willen hiervoor het dagelijks bewegen en (actief) buiten spelen/sporten stimuleren.
- Jongeren: na de leeftijdsfase 8-12 jaar, waarin sportdeelname en lidmaatschap van verenigingen zeer hoog is, treedt er een daling op in sportdeelname. Veel Nijmeegse jongeren sporten en bewegen voldoende, maar juist in deze fase moeten jongeren gestimuleerd worden te blijven sporten en te bewegen. Er is in het totale beweegpatroon geen groot verschil meer tussen VMBO-leerlingen enerzijds, en HAVO/VWO-leerlingen anderzijds. De achterstand die VMBO'ers hadden, is veel kleiner geworden in de afgelopen 10 jaar. HAVO/VWO-leerlingen doen wel meer aan georganiseerde sport dan VMBO'ers. In ons beleid blijven wij ons richten op het stimuleren van het sporten en bewegen door deze groep.
- Meisjes: in elke leeftijdsfase (4-18 jaar) blijken meisjes minder te sporten en te bewegen dan jongens in dezelfde leeftijd. De verschillen zijn wel kleiner geworden in de afgelopen periode. Van belang is om het sporten en bewegen door meisjes te blijven stimuleren; interventies moeten worden afgestemd op de voorkeuren van meisjes. Ook de bewustwording bij ouders kan hier van belang zijn.
- Mensen met laag opleidings/inkomensniveau: de sport- en beweegdeelname onder laagopgeleiden is veel lager dan onder hoger opgeleiden. Met name bij volwassenen zijn de verschillen groot, maar dit werkt ook door in de sport- en beweegdeelname van de kinderen in deze gezinnen. Het stimuleren van laagdrempelige vormen van sport en bewegen, vergroten van bewustwording en continueren van interventies gericht op het ondersteunen van het sporten door mensen met een laag inkomen, blijft belangrijk.
- Senioren: er zitten grote verschillen tussen groepen senioren, sommige mensen zijn met 65 jaar nog zeer gezond en actief, anderen hebben op die leeftijd al ernstige gezondheidsproblemen. Over het geheel zien we dat de beweegdeelname van senioren relatief laag is, terwijl juist voor deze groep het bewegen als preventie voor ouderdomsziekten van groot belang is.
- Mensen met een beperking: over de zeer diverse groep van 'mensen met een beperking' is geen eenduidige informatie over sport- en beweeggedrag. Het aanbod via sportverenigingen voor, en de sportdeelname van deze groep is in de afgelopen jaren gestegen, maar exacte cijfers ontbreken. Ook onder deze groep blijft het van belang om het sporten en bewegen te stimuleren.

3.2. Relatie met de startnotitie

In oktober 2011 hebben wij de *Startnotitie Sportnota 2012-2015 'In de startblokken'* aan de gemeenteraad voorgelegd. Daarin hebben wij aangegeven het accent de komende jaren te willen leggen op breedtesport en sportieve participatie. Zoals blijkt uit de omschrijving hierboven, hebben wij deze doelstelling inmiddels aangescherpt. Dit is gebeurd op basis van nadere uitwerking van en discussie (onder andere met vertegenwoordigers van sportverenigingen en andere organisaties op het gebied van sport, bewegen, welzijn en gezondheid) over de diverse thema's die in de startnotitie waren benoemd.

Wij zijn daardoor ook tot een wat andere indeling van deze nota gekomen. In de startnotitie hebben wij, geïnspireerd door de acht ambities uit het Olympisch Plan, zeven⁵ aandachtsgebieden beschreven:

- Breedtesport: sport voor iedereen
- Sociaal-maatschappelijk: sport voor en in de wijk
- Welzijn: sporten is gezond
- Topsport en economie: ruimte voor talent, innovatie en samenwerking
- Ruimtelijk: sport, bewegen, accommodaties en ruimtelijke ontwikkeling
- Evenementen: sportevenementen stimuleren sportdeelname en imago van de stad
- Media: uitdragen van sport in de stad

---

⁵ In de startnotitie hebben wij de ambities rond topsport en economie als één aandachtsgebied beschreven, terwijl dit in het Olympisch Plan twee zelfstandige ambities zijn.

In dit beleidsplan hebben wij hier een verdere samenvoeging van gemaakt en beschrijven wij ons beleid op het gebied van sport en bewegen langs vijf beleidslijnen:

- Breedtesport: sport en bewegen voor iedereen.
- Sport, bewegen en gezondheid: de thema's Sociaal-maatschappelijk en Welzijn zijn zo nauw aan elkaar verwant, dat wij hier één beleidslijn 'Sport, bewegen en gezondheid' van hebben gemaakt.
- Relatie topsport – breedtesport: topsport zien wij vooral in de relatie tot breedtesport, met een nadruk op talentontwikkeling.
- Infrastructuur voor sport en bewegen: de ruimtelijke aspecten van sport en bewegen.
- Sport en citymarketing: evenementen, media, rol van sport in het imago van Nijmegen.

3.3. Sport, bewegen en de rol van de gemeente

Sport en bewegen is bij uitstek een beleidsterrein waarop meerdere partijen een rol spelen. Mensen en organisaties in de sport, bedrijfsleven, onderwijs, gemeente en andere maatschappelijke organisaties vormen in gezamenlijkheid het sportieve landschap in onze stad. We doen dit samen; de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners van Nijmegen komt hierin wel steeds meer centraal te staan. De gemeente heeft, afhankelijk van het precieze vraagstuk, een bepaalde rol binnen dat samenspel. Dat kan een uitvoerende rol zijn, maar soms is het ook een stimulerende of initiërende rol.

In het algemeen heeft de gemeente een faciliterende rol ten aanzien van sport en bewegen. Sport- en beweegactiviteiten en organisaties beginnen immers vanuit het initiatief van mensen in onze stad, de gemeente is daarbij faciliterend. Deze algemene rol kan vertaald worden in de volgende rollen voor de gemeente:

- Een ontwikkelende rol ten aanzien van beleid op het gebied van sport en bewegen, inclusief onderzoek en beleidsevaluatie.
- Een uitvoerende rol in beheer, aanleg en verbetering van accommodaties, zodat een aanbod van gemeentelijke basisvoorzieningen voor sport en bewegen wordt gerealiseerd.
- Een stimulerende en ondersteunende rol ten aanzien van verenigingen en andere private initiatieven met een maatschappelijke meerwaarde op het gebied van sport en bewegen.
- Een initiërende rol als het gaat om samenwerking en afstemming met en tussen partijen als verenigingen, scholen, maatschappelijke instellingen, etc.
- Een regierol op het gebied van sport en bewegen, waarbij de gemeente partijen met elkaar in contact brengt en waar nodig stuurt.

In de uitwerking van ons sport- en beweegbeleid geven wij aan welke rol wij in concrete elementen van ons beleid innemen.

3.4. **Beleidslijn 1: Breedtesport, sport en bewegen voor iedereen**

Zoals hierboven beschreven, stellen we ons ten doel de komende jaren de sportieve participatie te behouden op het huidige (2011) niveau en de beweegdeelname te vergroten. Binnen de beleidslijn Breedtesport richten wij ons vooral op de sportparticipatie, het vergroten van de beweegdeelname staat centraal in de volgende paragraaf.

Voor veel mensen is sport een plezierige manier om hun vrije tijd door te brengen, en leidt sport tot ontmoeting en beleving. Nijmegen heeft veel te bieden op dit gebied. Dit is ook terug te zien in de cijfers over sportdeelname, deze zijn in de afgelopen jaren flink gestegen. In de komende beleidsperiode streven wij naar het behouden van het huidige niveau van sportparticipatie.

Dit is een bescheiden doelstelling, maar daarbinnen doen wij nog steeds recht aan 'de sport als doel'. We hebben in de afgelopen jaren veel kunnen doen, nu beogen we de kwaliteit te behouden. In de eerste plaats door het bieden van een kwalitatief goed aanbod aan accommodaties. Wij blijven investeren in onderhoud en renovatie, onder andere bij de Sporthal de Horstacker en de Jan Massinkhal. We blijven ons inzetten om verenigingen te helpen hun kwaliteit op peil te houden, onder andere door de inzet van combinatiefunctionarissen bij sportverenigingen. Ook blijven wij bijdragen aan de ontwikkeling van talenten.

Wat willen wij bereiken binnen het thema Breedtesport?

In de periode 2012-2016 willen wij met betrekking tot het thema Breedtesport de onderstaande doelen bereiken:

- Op peil houden van de sportdeelname op minimaal het niveau van 2011.
- Het percentage Nijmegenaren dat zich vrijwillig inzet in de sport blijft minimaal op het niveau van 2011.
- In stand houden van het huidige hoge kwaliteitsniveau sportorganisaties.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken, voeren wij in de komende jaren het volgende beleid uit:

- Stimuleren van de sport- en beweegdeelname van specifieke doelgroepen in een achterstandspositie ten aanzien van sport en bewegen.
- Wij continueren de ondersteuning van sportverenigingen. Hierbij zullen wij de ontmoeting, samenwerking en kennisuitwisseling tussen sportverenigingen stimuleren. Ook zullen wij de combinatiefunctionarissen blijven inzetten voor de verdere versterking van de sportverenigingen.
- Stimuleren dat een substantieel aantal sportverenigingen of andere organisatieverbanden een activiteiten aanbod aanbiedt, dat gericht is op mensen die wel (meer) willen sporten, maar zich niet aangetrokken voelen tot het traditionele sportverenigingsaanbod. Ook de (digitale) informatievoorziening over sportaanbod voor alle doelgroepen wordt verder verbeterd.
- Wij gaan verkennen welke rol wij ten aanzien van de ongeorganiseerde sport en 'lichte' organisatieverbanden kunnen invullen.

Stimulering sportdeelname

Uit onderzoek blijkt dat er een substantiële groep Nijmegenaren is die nu niet of weinig aan sport doet, maar wel (meer) zou willen sporten. Deze mensen geven aan dat zij het vaker deelnemen aan sportactiviteiten vooral zien in de sfeer van individuele en licht georganiseerde vormen van sport, en minder in traditionele verenigingssport. Dit betekent echter ook dat de 'winst' vooral zit in de eigen keuzes van mensen. Verbetering van de voorlichting/informatievoorziening kan hier wellicht een rol bij spelen. Met name bij de groep ouderen is bekend dat mensen behoefte hebben aan betere informatievoorziening. Ook gaan wij met verenigingen bekijken of zij binnen de structuur van hun vereniging, activiteiten kunnen aanbieden die beter passen bij de behoeften van deze groep. Omdat ook bekend is dat juist bij groepen met laag opleidings/inkomensniveau de sportdeelname relatief laag is, continueren wij regelingen gericht op mensen met een laag inkomen, waaronder de inzet van het Jeugdsportfonds, en de nieuwe regeling voor het stimuleren van lezwemmen.

Sportverenigingen en andere organisatieverbanden

Sportverenigingen zijn belangrijke partners in ons sportbeleid, die we blijven ondersteunen. De sportvereniging is met name voor de jeugd dé plek om te sporten, ongeveer 65% van alle

jeugd/jongeren (4-17 jaar) in Nijmegen is lid van een sportvereniging. Uit de stijging van ledenaantallen en waardering voor sportverenigingen blijkt dat er sprake is van een hoog kwaliteitsniveau, dat we willen behouden. Voor jeugd, jongeren en volwassenen heeft de sportvereniging niet alleen betekenis voor de sport zelf, maar zijn ook waarden als gezelligheid en saamhorigheid van groot belang. Binnen de verenigingswereld zien wij twee belangrijke aandachtspunten waar wij in de komende jaren in onze verenigingsondersteuning rekening mee willen houden:

- Verschillen in bestuurskracht tussen verenigingen, belang van solidariteit/ondersteuning tussen verenigingen onderling.
- Behoud en waar mogelijk versterking van de vrijwillige inzet binnen verenigingen.

Uit onderzoeksgegevens en signalen vanuit sportverenigingen is bekend dat het lastig is om jongeren (middelbare schoolleeftijd) vast te houden binnen de verenigingssport. Zowel voor de gezondheid van de jongeren zelf, als voor de structuur van en vrijwilligerswerk binnen verenigingen, is het echter van groot belang om jongeren beter vast te houden. Wij willen sportverenigingen stimuleren om goede voorbeelden uit de praktijk op dit gebied met elkaar te delen, zoals het laten organiseren van activiteiten door jongeren, een onderbestuur/jeugdraad met jongeren en het betrekken van studenten van de HAN/RU.

Voor de versterking van sportverenigingen blijven wij de combinatiefunctionarissen inzetten.

We zien echter ook de ontwikkeling dat steeds meer mensen individueel sporten, of sporten binnen andere (informele) organisatievormen, zoals fitnesscentra, loopgroepen, dansscholen, etc. Deze organisatievormen worden ook wel 'lichte verbanden' genoemd. Door het ontstaan van deze verbanden wordt sport toegankelijk voor nog meer mensen, en vanuit dat perspectief willen wij ook deze organisatievormen in beperkte mate ondersteunen binnen ons sport- en beweegbeleid. In de komende beleidsperiode willen wij verkennen welke rol wij kunnen vervullen ten aanzien van deze sporters.

Leningen voor sportverenigingen

In 2011 hebben wij een kader vastgesteld voor leningen aan maatschappelijke organisaties, waaronder sportverenigingen. Voor sportverenigingen betekent dit, dat de gemeente Nijmegen investeringen van verenigingen mede mogelijk kan maken. Het uitgangspunt hierbij is dat de gemeente Nijmegen zich terughoudend opstelt bij het verstrekken van garantstellingen en leningen, en een afweging maakt op basis van het gemeentelijk risicoprofiel op het gebied van garantstellingen en geldleningen. Onder strikte voorwaarden kan een lening of garantstelling worden verstrekt. Dat doen wij omdat we verenigingen en instellingen met haalbare maatschappelijke doelstellingen, die bijdragen aan onze doelstellingen zoals beschreven in het Coalitieakkoord en/of de diverse beleidsprogramma's, willen ondersteunen. Dit temeer omdat wij in toenemende mate verantwoordelijkheden neerleggen bij deze organisaties.

3.5. Beleidslijn 2: Sport, bewegen en welzijn

Voldoende sporten en bewegen is van groot belang voor de gezondheid, welzijn en sociaal-maatschappelijke participatie. Minder overgewicht, minder stress, betere weerstand en het voorkomen van depressie zijn voorbeelden van de gezondheidseffecten van sporten en bewegen. Ook kan sport en bewegen belangrijk zijn voor het vergroten van welzijn en het aanpakken van sociaal-maatschappelijke vraagstukken.

Wat willen wij bereiken op het gebied van sport, bewegen en welzijn?

In de periode 2012-2016 willen wij met betrekking tot sport, bewegen en welzijn de volgende doelen bereiken:

- Verhoging van de beweegdeelname van Nijmegenaren, in alle lagen van de bevolking. De speerpunten die wij bij de beschrijving van de hoofddoelstellingen hebben benoemd, zijn hierbij leidend.
- Versterken van de relatie tussen sport en gezondheid, bijvoorbeeld door middel van de 'Gezonde vereniging' en het uitwerken van de samenwerkingsafspraken met zorgverzekeraar VGZ.
- We ontwikkelen minimaal twee innovatieve, wijkgerichte sport- en beweeginitiatieven.
- Toename van het aantal scholen dat, waar mogelijk binnen het concept Gezonde School, een structurele aanpak voor sport en bewegen uitvoert.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken, en tevens bij te dragen aan doelstellingen binnen het gezondheidsbeleid, voeren wij in de komende jaren het volgende beleid uit:

- Wij versterken waar mogelijk de samenwerking met het onderwijs op het gebied van sport en bewegen.
- Wij zetten in de komende jaren combiatiefunctionarissen en buurtsportcoaches in. Onder voorwaarde van voldoende cofinanciering, zetten wij 20 fte combiatiefuncties, en 8 fte buurtsportcoaches in.
- Wij gaan innovatieve, wijkgerichte sport- en beweeginitiatieven opzetten
- Wij gaan samen met zorgverzekeraar(s) een programma opzetten gericht op het bevorderen van gezondheid.
- Samen met sportverenigingen werken wij het begrip 'Gezonde vereniging' verder uit. We bepalen in 2013 de agenda hiervoor, en voeren een meerjarig programma uit.

Samenwerking met onderwijs

Sport draagt bij aan de (motorische) ontwikkeling van kinderen. Een groot deel van de Nijmeegse jeugd doet aan sport of andere beweegactiviteiten, maar nog lang niet alle kinderen voldoen aan de beweegnorm. We blijven erop inzetten om zoveel mogelijk kinderen aan het sporten en bewegen te krijgen. Het onderwijs is daarbij een zeer belangrijke samenwerkingspartner. Kinderen die uitblinken in sport proberen we te faciliteren in hun ontwikkeling als talent.

De school is een belangrijk onderdeel van de leefwereld van jeugd en jongeren. Binnen het onderwijs wordt hard gewerkt aan het bevorderen van een gezonde leefstijl van de leerlingen, vanuit de Onderwijsagenda, het gezondheidsbeleid en het beleid rond sport en bewegen. Het onderwijs werkt hierbij samen met verschillende partners, waaronder gemeentelijk aangestuurde organisaties zoals GGD en Sportservice. De verschillende initiatieven gericht op een gezonde leefstijl, die binnen het onderwijs worden uitgevoerd, worden gebundeld binnen het concept Gezonde School. Op sportgebied gebruiken wij het concept Sportieve School (XL). Wat betreft (jonge) kinderen streven wij er naar om de aansluiting tussen kinderopvang, buitenschoolse opvang en sportactiviteiten te versterken. Dit past in een ontwikkeling om vanuit een breed perspectief naar de school en voorzieningen daaromheen te kijken.

Scholen zijn hierbij bepalend; op een school wordt bekeken welke aandachtspunten prioriteit hebben. Wij hebben wel de ambitie om programma's zoals Gezonde School / Sportieve School (XL) verder uit te rollen. Wij kunnen verschillende interventies faciliteren, en ook zou de inzet van de buurtsportcoaches (deels) gericht kunnen worden op sport en bewegen in en rond het onderwijs. Belangrijk aandachtspunt hierbij is dat het steeds moet gaan om een structureel programma dat gericht is op duurzame sportdeelname. We gaan onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor scholen

om deelname aan programma's zoals Gezonde School / Sportieve School (XL) te realiseren, teneinde het totaal aantal scholend dat hieraan mee doet te verhogen.

Combinatiefuncties en buurtsportcoaches

In de komende periode gaan wij door met de inzet van 20 combinatiefuncties (waarvan ook een klein deel wordt ingezet binnen de cultuursector). Met het onderwijs en sportverenigingen zijn afspraken gemaakt over de inzet van combinatiefuncties van 2012 tot 2015. De combinatiefunctionarissen Onderwijs-Sport zijn, naast het geven van bewegingsonderwijs, gericht op het bevorderen van sporten en bewegen bij de jeugd en het versterken van sportverenigingen.

Vanaf 2013 zullen wij daarnaast acht buurtsportcoaches gaan realiseren. Bij het uitwerken van de regeling Sport en Bewegen in de Buurt zullen wij onderzoeken op welke manier we de buurtsportcoaches kunnen inzetten. Het accent ligt op gezondheid en bewegen, verdere uitwerking volgt binnen het kader van het gezondheidsbeleid.

Wijkgerichte activiteiten sport, bewegen en gezondheid

In het sociaal domein worden de komende jaren verschillende veranderingen uitgevoerd in wetgeving (overheveling AWBZ-begeleiding naar gemeente, decentralisatie Jeugdzorg), worden de effecten van de vergrijzing zichtbaar en staan de financiële kaders zoals we die de afgelopen jaren kenden, onder grote druk. Wij willen bij de oplossingen die we hiervoor ontwikkelen, uitgaan van het principe dat we dichtbij mensen, op basis van maatwerk, de zorg en ondersteuning organiseren die ze nodig hebben. Wij streven er naar om een groter accent te leggen op de rol van het netwerk van mensen en de collectieve voorzieningen in hun omgeving. Sport- en beweegactiviteiten kunnen hier een belangrijke rol in spelen.

Sport speelt een belangrijke rol in de preventie van gezondheidsproblemen, en kan een rol spelen in het bieden van activiteiten aan mensen die ondersteuning nodig hebben. In samenwerking met zorgaanbieders en verzekeraars zijn er innovaties mogelijk, die oplossingen kunnen bieden voor de vraagstukken waar wij de komende jaren voor staan. Wij streven er naar om in de komende jaren dergelijke innovatieve sport- en beweeginitiatieven te (laten) ontwikkelen en tot een succes te maken.

De effecten van sport op het gebied van gezondheid en participatie zijn bij uitstek van belang voor mensen met een beperking waar wij als gevolg van de decentralisatie van de AWBZ-begeleiding en de Jeugdzorg een grotere verantwoordelijkheid voor krijgen. Deze groepen betrekken we daarom ook bij de wijkgerichte benadering, waarin sport en bewegen een belangrijke rol speelt. We gaan hierbij ook kijken naar de mogelijkheden om te ontschotten tussen de domeinen sport, zorg, welzijn en de nieuwe taken die we als gemeente gaan uitvoeren.

In 2013 starten wij in minimaal twee gebieden in de stad innovatieve, wijkgerichte sport- en beweeginitiatieven, in het kader van de integrale aanpak van sport, bewegen en gezondheid en welzijn. We richten ons hierbij op een op het individu gerichte aanpak, maatwerk, om gezondheidsproblemen bij risicogroepen te voorkomen of verkleinen. Het uitvoeringsprogramma van de samenwerking met zorgverzekeraars is leidend voor de precieze uitwerking hiervan.

Samenwerking met zorgverzekeraar(s) en zorgkantoor

In de komende periode gaan we werk maken van de samenwerking met zorgverzekeraar(s), om doelstellingen binnen het sport- en beweegbeleid, gezondheidsbeleid en Wmo-beleid te realiseren. In dit kader hebben we met zorgverzekeraar VGZ en zorgkantoor Coöperatie VGZ een convenant afgesloten. Op basis daarvan gaan wij een gezamenlijk programma ontwikkelen waarin onder andere wordt ingezet op het verhogen van het percentage Nijmegenaren dat voldoet aan de beweegnorm. Het gaat daarbij in het bijzonder om bepaalde groepen met gezondheidsrisico's, zoals kinderen met overgewicht en ouderen. Ook zijn de sport- en beweegprogramma's die uit deze samenwerking voortvloeien, gericht op preventie van GGZ-problematiek en op het opzetten van de zogeheten Gecombineerde Leefstijl Interventie, die gericht is op het verbeteren van de leefstijl van mensen (waarbij bewegen vaak een belangrijk element is). In het eerste kwartaal van 2013 zullen wij beginnen met de uitvoering hiervan.

Gezonde sportvereniging

Sportverenigingen zijn een belangrijk fundament voor het sportaanbod in Nijmegen.

Sportverenigingen zijn daarnaast een belangrijke plaats waar Nijmegenaren, jong en oud, hun vrije tijd

doorbrennen. Vanwege deze centrale rol, zijn er ook enkele thema's die wij onder de noemer 'Gezonde sportvereniging' willen aanpakken:

- Gebruik van alcohol beperken.
- Stimuleren van gezonde voeding.
- Tegengaan discriminatie en agressief gedrag.
- Inclusiviteit, onder andere ten aanzien van seksuele diversiteit, vergroten.

In de eerste helft van 2013 zetten we een programma op om de 'gezonde vereniging' in de praktijk te brengen. Hierbij houden we rekening met het spanningsveld tussen de principiële ambities die wij op dit gebied hebben ten aanzien van gezond gedrag, veiligheid en openheid; en de realiteit waar sportverenigingen mee te maken hebben (een cultuurverandering kan niet van het ene op het andere moment worden 'afgedwongen'). Uit onderzoek blijkt dat er een redelijk groot draagvlak is voor maatregelen op dit gebied, maar daarbij valt op dat de mensen die al lid zijn van een vereniging of van plan zijn lid te worden, minder vaak positief staan tegenover dergelijke maatregelen. Het is dus een grote uitdaging om samen met sportverenigingen een effectieve, maar ook werkbare invulling van het begrip 'gezonde sportvereniging' te ontwikkelen. Daarom willen wij niet op voorhand algemene regels over dit onderwerp proberen op te leggen, maar willen wij de komende jaren met de sportverenigingen in overleg over het belang van deze thema's, en in samenspraak met hen de mogelijkheden verkennen om stappen hierin te zetten.

In het kader van het alcoholmatigingsbeleid hebben wij reeds enkele uitgangspunten geformuleerd met betrekking tot alcohol bij sportverenigingen. Wij gaan hiermee door, en zullen als gevolg van veranderende wetgeving, een actualisatie van het alcoholmatigingsbeleid opstellen. Dit beleid gaat uit van vier pijlers, waarvan sport er één is; de andere pijlers in het alcoholmatigingsbeleid zijn onderwijs, gezondheidsbeleid en handhaving. Op grond van de nieuwe Drank- en Horecawet krijgt de gemeente verdergaande bevoegdheden en verantwoordelijkheden ten aanzien van de handhaving van de regels rond alcoholgebruik. Ook komt er waarschijnlijk een wetswijziging waarmee de leeftijdsgrens voor alcoholgebruik zal worden verhoogd van 16 naar 18 jaar. Wij zullen hierover afspraken maken met sportverenigingen en vergelijkbare organisaties. De uitwerking zal volgen in een beleidsnotitie over alcoholmatigingsbeleid en de verordening ter uitvoering van de nieuwe wetgeving.

Wat betreft discriminatie en sociale veiligheid geldt dat discriminatie, in welke vorm dan ook, ontoelaatbaar is. Het wettelijk kader rond dit onderwerp geeft hiervoor duidelijke regels aan. Een cultuurverandering is echter niet van de ene op de andere dag af te dwingen. Wij verwachten binnen het concept 'gezonde sportvereniging' hieraan te kunnen werken. We willen daarbij ook aansluiten bij initiatieven van sportbonden, zoals de KNVB. Wat betreft het tegengaan van discriminatie op basis van seksuele voorkeur zullen wij ook in de Uitvoeringsnotitie seksuele diversiteit een aantal concrete acties opnemen.

3.6. Beleidslijn 3: Relatie topsport – breedtesport

Breedte- en topsport zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Breedtesport vormt de basis voor de top, tegelijkertijd is topsport een stimulans voor de breedtesport en zorgt topsport voor kwaliteitsverbetering en talentontwikkeling binnen de breedtesport. Vanuit die betekenis zetten wij ook in ons sportbeleid in op de relatie tussen top- en breedtesport.

Wat willen we bereiken binnen het thema relatie breedtesport-topsport?

Doelstellingen gericht op het versterken van de relatie topsport – breedtesport:

- Wij zetten in op talentontwikkeling, tenminste 100 talentvolle sporters worden ondersteund door de frontoffice topsport/breedtesport.
- Verdere versterking van de professionaliteit van topsport(organisaties) in Nijmegen.
- De rolmodelfunctie van topsporters draagt bij aan het sport- en beweegklimaat in Nijmegen. Topsporters en topsportorganisaties zetten zich als ambassadeur in voor maatschappelijke doelen.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken, voeren wij in de komende jaren het volgende beleid uit:

- Wij ontwikkelen met onze partners een centrum voor talentontwikkeling (frontoffice topsport/breedtesport en project Talent Centraal Nijmegen).
- Wij gaan onze partnerships, gericht op de versterking van topsport(organisaties), anders inzetten, waarbij maatwerk en diversiteit uitgangspunt zijn, en niet langer een vooraf vastgestelde groep van sporten.

Talentontwikkeling

We zetten in op talentontwikkeling, waaronder de ontwikkeling van het project 'Talent Centraal Nijmegen'. Daarin richten we in samenwerking met Topsport Gelderland een frontoffice topsport/breedtesport in. Dit zal ondersteund worden door inzet van een combinatiefunctionaris. De belangrijkste doelen voor de frontoffice zijn:

- Het verder invulling geven aan een netwerk van Nijmeegse topsportverenigingen en Nijmeegse Sportverenigingen met talentvolle sporters. Dit met als doel om de kennis die beschikbaar is ten aanzien van de begeleiding van talenten breder te verspreiden. Dit kan onder andere verenigingen helpen die een ambitie hebben die net onder topsportniveau ligt.
- Het betrekken van talenten die niet binnen de huidige kaders van Topsport Gelderland vallen.
- Uitbreiding van het aantal lokale partners dat zich met de talentontwikkeling bezig houdt.
- Versterking van de relatie tussen top- en breedtesport door topsporters en/of topsporttalenten te koppelen aan wijken of scholen, waarbij de topsporter als rolmodel fungeert voor de kinderen uit de wijk/van de school.
- Talentherkenning stimuleren, bijvoorbeeld binnen het onderwijs.
- De rol van ouders in relatie tot talentontwikkeling verder verkennen en ondersteunen.

In dit verband is ook het regionale aspect van sportbeleid van belang. Met name op het gebied van talentontwikkeling is samenwerking tussen clubs in de regio, het opzetten van Regionale Trainingscentra en de realisatie van Talent Centraal Nijmegen van belang.

De volleybalverenigingen Vocasa en Pegasus hebben een onderzoek gestart naar een mogelijke fusie. Hiermee zou de structuur voor volleybal in Nijmegen wat betreft de breedte- en topsport versterkt kunnen worden. Wij ondersteunen deze ontwikkeling.

Partnerships

Er zijn tal van sporten in onze stad, waarbij mensen of organisaties op een bijzondere manier presteren. Dit kan gaan om een groot aantal deelnemers, prestaties op hoog niveau, aanwas en stimulering van talent binnen de betreffende tak van sport, grote maatschappelijke betekenis, aansprekende evenementen, verregaande samenwerking en innovatie, regionale functie etc. Deze sporten kunnen in aanmerking komen voor bijzondere ondersteuning van de gemeente, omdat deze bijzondere prestaties betekenis hebben voor het imago van Nijmegen en de rolmodelfunctie voor andere sporters en sportorganisaties.

In het verleden hebben wij hiervoor een beperkt aantal 'Nijmegen Sporten' benoemd. Wij hebben dit heroverwogen. Naast de loopsport, die te beschouwen is als dé Nijmegen Sport, willen wij voor de komende periode niet op voorhand een aantal sporten benoemen, en daarmee anderen uitsluiten. Er is een groter aantal sporten, die op verschillende manieren excelleren, die in 'de voorhoede' actief zijn. Wij willen recht doen aan deze diversiteit, en maatwerk (in onder andere activiteiten en tijdsduur van de partnerships) als uitgangspunt nemen.

Dit betekent ook dat wij de beleidsregels ten aanzien van partnerships zullen aanpassen. Een partnership betekent dat de gemeente ondersteuning biedt bij versterking van de professionaliteit van de betreffende organisatie. Daar staat tegenover dat de betreffende organisatie naar buiten treedt met activiteiten die een bepaalde maatschappelijke betekenis hebben, waaronder bijvoorbeeld een ambassadeursrol/voorbeeldfunctie voor deelnemende topsporters.

3.7. Beleidslijn 4: Infrastructuur voor sport en bewegen

In ons beleid streven wij naar een goede infrastructuur voor sport en bewegen door de hele stad heen. We hebben in de afgelopen jaren veel kunnen doen. Doordat wij de kwaliteit van accommodaties hebben kunnen verhogen, en wij geconfronteerd worden met (veel) minder financiële ruimte, kiezen wij in de komende jaren voor een focus op het behoud van de kwaliteit, en niet een (grote) uitbreiding van de accommodaties. Met betrekking tot het kwaliteitsniveau gaan wij uit van de gangbare landelijke normen voor sportaccommodaties.

Dit betekent overigens niet dat er helemaal geen ontwikkelingen zijn. In de eerste plaats blijven wij een kwalitatief goed aanbod aan accommodaties bieden en versterken wij dat. Wij investeren onder meer in onderhoud en renovatie, zoals bij de Sporthal de Horstacker en de Jan Massinkhal. Wij hebben recent een nieuwe sporthal in Nijmegen-Noord opgeleverd, en in de zomer van 2013 zal het nieuwe zwembad Oost (Erica Terpstrabad) gereed zijn. Ook geven wij een kwaliteitsimpuls aan het sportpark De Dennen, waarbij recent een kunstgrasveld is opgeleverd. Sportpark Mariënbosch breiden we uit met een nieuw veld. De ontwikkeling van (binnen)-sportaccommodaties is sterk verbonden met de ontwikkeling van onderwijsaccommodaties, wij streven naar optimale afstemming tussen ontwikkelingen op onderwijsgebied en sport, maar zijn hierbij wat betreft onderwijsaccommodaties gebonden aan het wettelijk kader op dit gebied.

Wat willen wij bereiken met betrekking tot de infrastructuur voor sport en bewegen?

Doelstelling:

- Wij willen voorzien in een kwalitatief goede basisinfrastructuur van sport- en beweegaccommodaties en voorzieningen. Wij streven er naar om ook in het gebruik van accommodaties het sporten en bewegen voor alle Nijmegenaren zo goed mogelijk te faciliteren.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken, voeren wij in de komende jaren het volgende beleid uit:

- Uitvoeren onderzoek en scenariodiscussie over exploitatie en beheer zwembaden.
- Pilot uitvoeren om ervaring op te doen met het verder optimaliseren van het gebruik van buitensportaccommodaties.
- Uitwerken van een visiedocument met betrekking tot watersport, en beginnen met de uitvoering daarvan voor zover mogelijk.
- Mogelijkheden voor sport en bewegen in de openbare ruimte verder verbeteren.

Accommodatiebeleid

Zoals reeds is aangegeven, gaan wij in de komende jaren geen (grote) areaaluitbreiding van accommodaties realiseren. Wij zetten in op het behouden van het goede kwaliteitsniveau van onze accommodaties en voeren onderhoud en renovatie uit.

In de afgelopen jaren is door sommige verenigingen, waaronder binnen de zwemsport, aangegeven belangstelling te hebben voor een grotere zelfstandige verantwoordelijkheid ten aanzien van accommodaties. Concreet gaat het dan om het overnemen van (een groter deel van) beheer van een accommodatie, waardoor de vereniging minder kosten heeft. Ten aanzien van de exploitatie van de zwembaden voeren wij een separaat (onderzoeks)traject uit. Op basis van de resultaten hiervan zullen wij een scenariodiscussie voeren ten aanzien van de exploitatie van de zwembaden en positie van de zwemverenigingen. Met betrekking tot overige accommodaties is het zo dat wij, zoals we dat nu al doen, beheerafspraken maken die toegesneden zijn op de vereniging en accommodatie in kwestie.

Samen met de provincie Gelderland doen wij binnen het project Talent Centraal Nijmegen een investering in de ontwikkeling van een topsporttrainingsaccommodatie op sportpark De Dennen, voor turnen, judo en mogelijk hardlopen. Dit is mede een uitwerking van het sportbeleid van de provincie Gelderland, waarin onder meer is aangegeven dat de provincie wil investeren in talentontwikkeling, accommodaties voor top- en breedtesport en kennis en innovatie.

Een openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen

Omdat in toenemende mate wordt gesport in de openbare ruimte, willen we het sporten en bewegen in de openbare ruimte faciliteren. Als er zich mogelijkheden voordoen, streven wij naar verbeteringen in het netwerk van voorzieningen in de openbare ruimte voor fietsen, skaten, wandelen en andere vormen van bewegen. Wij zoeken de mogelijkheden vooral in de invulling van bestemmingsplannen en het beter benutten van bestaande voorzieningen. Wij voeren een evaluatie uit van het gebruik van beweegtuinten.

Pilot optimaliseren gebruik buitensportaccommodaties

Er is sprake van een groeiend aantal mensen dat sport binnen 'lichte verbanden', organisaties of groepen die niet vanuit een vereniging, maar op een andere manier in meer of mindere mate georganiseerd zijn. Wij verwachten, gezien de groei van deze groep, en de versterking van de samenwerking tussen sport en zorg en welzijnsorganisaties, een toenemende belangstelling voor sporten op een sportpark, buiten de traditionele verenigingssport. Om deze groep te faciliteren, willen wij onderzoeken of het gebruik van buitensportaccommodaties hierop aangepast kan worden.

Wij gaan daarom een pilot uitvoeren om ervaring op te doen met optimalisatie van het gebruik van sportaccommodaties. 'Optimalisatie' moet hierin worden opgevat als het faciliteren van meer of andere doelgroepen met de gemeentelijke sportaccommodaties. Wij gaan deze pilot in de komende jaren op één sportpark uitvoeren. Bij gebleken succes kan dit worden uitgebreid. Bij het uitvoeren van deze pilot zullen in elk geval de verenigingen, de wijk, onderwijs en 'lichte verbanden' in de omgeving van het sportpark betrokken worden.

Watersport en ontwikkeling Waalsprong

Aan de noordzijde van de Waal wordt in de komende jaren een nevengeul voor de Waal uitgegraven. Het doel van deze nevengeul is in de eerste plaats het verkleinen van de kans op overstromingen, maar biedt daarnaast kansen voor ruimtelijke ontwikkeling. Voor de sport is bijzonder dat de nevengeul een prachtige locatie kan gaan worden voor watersporten zoals roeien, kanoën, surfen, duiken en pleziervaart. Middels de motie 'Voortvarend aan de slag met watersport' (21 maart 2012) heeft de raad de wens geuit zo goed mogelijk medewerking te verlenen aan de watersport. We ontwikkelen daarom in 2013 een visie op watersport. Hierbij is het van belang om dit te doen in samenhang met de totale ontwikkeling van het gebied rond de nevengeul.

3.8. **Beleidslijn 5: Sport voor de stad, citymarketing en evenementen**

Evenementen en een aansprekend sportaanbod dragen bij aan het vergroten van de sportdeelname, en aan het versterken van het (sportieve) imago van Nijmegen. Evenementen geven mensen de kans iets bijzonders in Nijmegen mee te maken. Succesvolle sportieve evenementen zoals de Vierdaagse, Zevenheuvelenloop en Marikenloop maken dit meer dan duidelijk.

Wat willen wij bereiken met betrekking tot sport, citymarketing en evenementen?

Doelstellingen gericht op sport, citymarketing en evenementen:

- Voorafgaand en tijdens grote sportevenementen zijn er, bij voorkeur verspreid door de stad, side-events voor alle Nijmegenaren.
- Voor sport- en andere evenementen houdt de gemeente een evenementenkalender bij, om afstemming en synergie tussen evenementen te bevorderen.
- De loopsport is, met evenementen als de Vierdaagse, Zevenheuvelenloop en Marikenloop, bepalend voor het sportieve imago van Nijmegen en wordt vanuit die optiek ondersteund door de gemeente.

Wat gaan we hiervoor doen?

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken, voeren wij in de komende jaren het volgende beleid uit:

- We blijven sport betrekken bij het imago en de citymarketing van Nijmegen.
- We ondersteunen sportevenementen.
- We gaan evenementen beter op elkaar afstemmen, door de ontwikkeling van een betere evenementenkalender.

Imago en citymarketing

Sport speelt een rol in de citymarketing van Nijmegen. De loopsport is dé sport die verbonden is aan het imago van Nijmegen. Door evenementen zoals de Vierdaagse, Zevenheuvelenloop en Marikenloop wordt dit beeld steeds weer bevestigd. Hoewel deelnemers, sponsors en organisatie deze evenementen 'maken', hechten wij er daarom belang aan om ook als gemeente deze evenementen te blijven steunen.

Sportevenementen ondersteunen

Het organiseren van evenementen – binnen diverse takken van sport – kan een belangrijke rol spelen in het stimuleren van de sportparticipatie. Wij stimuleren binnen het sportbeleid de organisatie van evenementen door initiatieven die op dit gebied genomen worden, waar mogelijk te ondersteunen.

Wij continueren de ondersteuning van het NK Judo. De opening van de nieuwe stadsbrug 'De Oversteek' kan aanleiding zijn voor een loopevenement dat misschien uitgroeit tot een jaarlijks terugkerend evenement, naast de reeds bestaande grote loopevenementen.

Side-events zijn een waardevolle manier om mensen kennis te laten maken met een bepaalde sport. Hierbij is er behoefte vanuit (top)sportorganisaties om hierbij meer verbindingen te leggen, bijvoorbeeld met het onderwijs. Er kan echter ook gedacht worden aan clinics voor bedrijven.

Evenementenkalender

We gaan, ondersteunend aan het evenementenbeleid, aan de slag met een betere evenementenkalender, waarbij gekeken gaat worden hoe evenementen beter op elkaar afgestemd kunnen worden.

4. Overzicht uitvoering beleid sport en bewegen

Bij de uitvoering van dit beleidsplan zullen wij nauwe samenwerking zoeken met partijen in het veld, waaronder in elk geval sportverenigingen en (top)sportorganisaties, onderwijsinstellingen, GGD en zorgverzekeraars. We geven dit concreet vorm door de uitwerking van de verschillende beleidslijnen te bespreken in een aantal nog te formeren werkgroepen, met sleutelfiguren die kennis en ervaring hebben met de diverse onderwerpen binnen een bepaalde beleidslijn.

Beleidslijn 1: Breedtesport, sport en bewegen voor iedereen

<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat willen we bereiken?</i>	<i>Wanneer?</i>	<i>Bijzonderheden</i>
Stimulering sportdeelname. Met name aandacht voor sporten buiten verenigingsverband; informatievoorziening over sportaanbod; samen met verenigingen onderzoeken of zij hun aanbod beter kunnen laten aansluiten op vraag van mensen die weinig of niet sporten.	Op peil houden van het huidige niveau van sportdeelname, verhogen beweegdeelname.	Uitvoering gedurende periode 2013-2016.	
Continueren van verenigingsondersteuning. Stimuleren van ontmoeting, samenwerking en netwerkvorming van verenigingen. Ondersteuning door middel van inzet van combinatiefuncties.	In stand houden van het kwaliteitsniveau van sportverenigingen.	Uitvoering gedurende periode 2013-2016.	
Leningen voor sportverenigingen	Sportverenigingen in staat stellen investeringen te doen.	Uitvoering gedurende periode 2013-2016.	Onder voorwaarden zoals vastgesteld in notitie leningen en garantstellingen

Beleidslijn 2: Sport, bewegen en welzijn

<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat willen we bereiken?</i>	<i>Wanneer?</i>	<i>Bijzonderheden</i>
Samenwerking met onderwijs versterken, onder andere door middel van Sportieve School (XL).	Sporten en gezonde leefstijl verbeteren onder leerlingen.	Uitvoering gedurende periode 2013-2016.	In afstemming met Onderwijsagenda. Onderwijsinstellingen bepalen inzet en prioriteiten.
Inzet combinatiefuncties en buurtsportcoaches.	Versterking van verenigingen en bevordering gezondheid	Vanaf 2013	De buurtsportcoaches worden ingezet vanuit gezondheidsbeleid.

Wijkgerichte activiteiten sport, bewegen en gezondheid.	We voeren minimaal twee wijkgerichte sport/beweeg-activiteiten uit gericht op preventie van gezondheidsproblemen.	2013	Afgestemd op samenwerkingsafspraken met zorgverzekeraars.
Samenwerking zorgverzekeraars versterken	Gezamenlijk programma uitvoeren gericht op gezondheid en bewegen.	Vanaf eerste kwartaal 2013	
Gezonde sportvereniging	Programma uitvoeren gericht op versterking 'gezonde vereniging'	2013 bepalen agenda, meerjarig programma uitvoeren.	

Beleidslijn 3: Relatie topsport - breedtesport

<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat willen we bereiken?</i>	<i>Wanneer?</i>	<i>Bijzonderheden</i>
Ontwikkelen frontoffice topsport-breedtesport	100 talentvolle sporters ondersteunen, netwerk rond talentontwikkeling versterken	Vanaf najaar 2012	De frontoffice wordt ondersteund door een combinatiefunctionaris
Versterking professionaliteit topsport(organisaties)	5 partnerships uitvoeren	2013-2016	
Ontwikkeling project Talent Centraal Nijmegen	Topsporttrainingsaccommodatie ontwikkelen, met ondersteunende activiteiten	2012-2014	In samenwerking met provincie Gelderland, topsportorganisaties

Beleidslijn 4: Infrastructuur voor sport en bewegen

<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat willen we bereiken?</i>	<i>Wanneer?</i>	<i>Bijzonderheden</i>
Behouden kwaliteitsniveau sportaccommodaties, inclusief reeds geplande renovaties en verbeteringen.	Kwalitatief hoogwaardig aanbod aan accommodaties behouden.	Uitvoering gedurende periode 2013-2016.	
Exploitatie zwembaden onderzoeken en resultaten uitwerken in praktijk	Optimale exploitatie van zwembaden realiseren	2012-2013	Traject is in het voorjaar van 2012 ingezet.
Openbare ruimte, indien mogelijk, optimaal afstemmen op sport en bewegen	Openbare ruimte die uitnodigt tot sport en bewegen	Uitvoering gedurende periode 2013-2016.	
Optimaliseren gebruik sportaccommodaties	Optimaal gebruik accommodaties	Uitvoering pilot vanaf 2013/2014	

Ontwikkeling visie op watersport	Watersportvisie	2013	Uitvoering in relatie tot gehele ontwikkeling Waalsprong
----------------------------------	-----------------	------	--

Beleidslijn 5: Sport voor de stad, citymarketing en evenementen

<i>Wat gaan we doen?</i>	<i>Wat willen we bereiken?</i>	<i>Wanneer?</i>	<i>Bijzonderheden</i>
Ondersteunen evenementen, waaronder in elk geval loopsport.	Sportief imago van Nijmegen versterken, in elk geval rond loopsport	Uitvoering gedurende periode 2012-2016.	
Ontwikkeling evenementenkalender	Betere afstemming en bekendheid (sport)evenementen	2013	

Bijlagen

1. Onderzoeksgegevens sport en bewegen in Nijmegen

De gemeente Nijmegen doet regelmatig onderzoek (of laat onderzoek uitvoeren door o.a. de GGD) naar sport- en beweeggedrag. De belangrijkste bronnen hierbij zijn de tweejaarlijkse Stadsmonitor, de Jeugdmonitor en E-movo (onderzoek naar gezondheid jeugd, uitgevoerd door GGD), Volwassenmonitor en Ouderenmonitor (gezondheidsonderzoeken GGD) de incidenteel uitgevoerde Verenigingsmonitor en onderzoek naar Nijmegen als sportstad. Daarnaast hebben wij ten behoeve van het opstellen van deze sportnota een digitale peiling laten uitvoeren. Op basis van deze onderzoeken geven wij een beeld van de huidige sportdeelname en uitdagingen op sportgebied in de komende jaren.

Sportdeelname

Nijmegen heeft in de afgelopen jaren een groei van de sportdeelname laten zien. In 2005 deed 65% van de volwassenen Nijmegenaren aan sport, in 2011 was dit gestegen tot 70%. Een groot deel daarvan – 60% van de volwassen Nijmegenaren – sport wekelijks. Er is helaas geen landelijk onderzoek waarin precies dezelfde onderzoeksmethodiek wordt gebruikt. Uit landelijk onderzoek blijkt dat de sportdeelname in (de regio) Nijmegen iets hoger ligt dan gemiddeld in Nederland.

De stijging van de sportdeelname in Nijmegen in de afgelopen jaren heeft vooral te maken met de toename van het aantal volwassenen dat hardloopt, wandelt en fietst (inclusief wielrennen en mountainbiken). De trend van

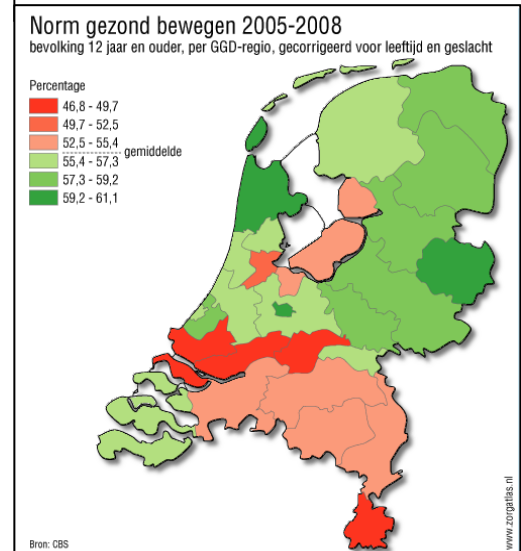
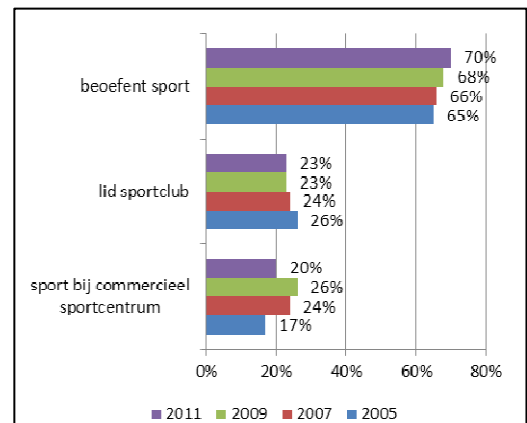
toenemende belangstelling voor sporten bij een (commercieel) fitnesscentrum is tot stilstand gekomen (27% in 2009 en 23% in 2011). Het percentage volwassenen dat lid is van een sportvereniging is in de afgelopen paar jaar gelijk gebleven, maar is sinds 2005 wel iets afgenomen.

Een grote groep (46% van de volwassenen) sport buiten een vereniging of sportcentrum. Binnen deze groep kunnen mensen zitten die ook bij een vereniging of sportcentrum sporten, maar dit cijfer laat in elk geval zien dat het belang van individuele en 'anders georganiseerde' sport zeer groot is (we beschikken niet over meerjarencijfers). De cijfers met betrekking tot de meest beoefende sporten laten zien dat meer volwassenen zijn gaan hardlopen, fietsen (inclusief wielrennen en mountainbiken) en wandelen en dat het aantal volwassenen dat aan fitness doet is afgenomen.

In een recent uitgevoerd onderzoek onder volwassenen in Gelderland (18-64 jaar) naar sporten en bewegen, waaraan Nijmegen heeft deelgenomen, is gevraagd naar de belangrijkste redenen om te sporten. Het meest aangekruist door de Nijmeegse volwassenen waren redenen die met gezondheid te maken hebben: "lichaamsbeweging/gezondheid" en "opbouw van conditie, kracht en lenigheid", gevolgd door "uitlaatklep voor dagelijks leven/ontspanning". Opvallend is de meest genoemde reden om niet te sporten: "ik heb voldoende lichaamsbeweging". Andere veel genoemde redenen voor niet sporten zijn: "heb ik helemaal geen tijd voor vanwege werk en/of gezin" en "andere vrijetijdsbezigheden vind ik leuker".

Jeugd, jongeren en studenten

Het aandeel Nijmeegse jongeren dat sport is in vergelijking met 2009 ongeveer gelijk gebleven. Driekwart van de Nijmeegse jeugd (4-17 jaar) doet aan sport en twee derde (65%) is lid van een sportvereniging. Dit is vergelijkbaar met landelijke cijfers. De Nijmeegse cijfers over de afgelopen jaren laten zien dat de groei van de sportdeelname bij jongeren tot stilstand is gekomen. Wat betreft het krijgen van voldoende lichaamsbeweging (door sport, maar ook door andere activiteiten zoals

fietsen of lopen naar school en buiten spelen), scoren de Nijmeegse jongeren gemiddeld ten opzichte van vergelijkbare steden.

Uit het laatste EMOVO-onderzoek (2011, onderzoek onder middelbare scholieren) blijkt dat het aandeel jongeren dat lid is van een sportvereniging licht is gestegen ten opzichte van 2007. VMBO-leerlingen zijn minder vaak lid van een sportvereniging dan HAVO/VWO-leerlingen; dit verschil is kleiner geworden sinds 2007. Ook blijkt uit het onderzoek dat VMBO-leerlingen wat meer aan sport buiten sportverenigingen en sport op school doen dan HAVO/VWO-leerlingen. HAVO/VWO-leerlingen lopen of fietsen vaker dan VMBO-leerlingen naar school. Wat betreft het totale beweegpatroon is het verschil tussen VMBO-leerlingen en HAVO/VWO-leerlingen hierdoor niet erg groot. Dit beeld ligt in lijn van de gegevens die bekend zijn over jeugd tot 12 jaar: kinderen uit gezinnen met een lagere sociaal-economische status zijn minder vaak lid van een sportvereniging, maar komen – onder andere door meer buiten spelen – aan ongeveer evenveel beweging.

Enkele cijfers: 89% van de 13-16-jarigen gaat dagelijks met de fiets (of te voet) naar school, 71% is lid van een sportvereniging en 67% beweegt 7 uur of meer per week. Het lidmaatschap bij een sportvereniging is voor:

4-8 jaar (kindermonitor):	62%
8-12 jaar (kindermonitor):	83%
13-14 jaar (E-MOVO):	75%
15-16 jaar (E-MOVO):	68%

Door de aanwezigheid van de Radboud Universiteit Nijmegen en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen vormen studenten een grote groep binnen de Nijmeegse bevolking. In vergelijking met het landelijke gemiddelde zijn er in Nijmegen veel twintigers (studentenleeftijd). Studenten sporten veel, en brengen ook vaak bloeiende verenigingen en topsporters voort. Een belangrijk aandachtspunt voor deze groep is de afname van de tijd die beschikbaar is voor topsport, bestuursfuncties en andere vrijwillige inzet binnen de studentensportverenigingen. In ons sportbeleid geven wij echter geen prioriteit aan deze doelgroep en de specifieke vraagstukken die daarbinnen spelen. De sportende studenten worden zowel wat betreft accommodaties als begeleiding in de eerste plaats gefaciliteerd door de onderwijsinstellingen.

Ouderen

De groep 'ouderen' (hoe divers deze ook is, er zijn immers grote verschillen tussen mensen van bijvoorbeeld 65 en 85 jaar) wordt de komende jaren steeds groter. Vooral de leeftijdsgroep 65-74 jaar zal flink groeien. Wat sportdeelname betreft zijn er belangrijke verschillen binnen de groep 'ouderen'. Dit heeft alles te maken met de leeftijd waarop mensen ouderdomsklachten krijgen. De sportdeelname van de groep boven 65 jaar is sterk toegenomen in de afgelopen jaren.

Sporters met een beperking

Mensen met een beperking die willen sporten, zijn ook een belangrijke groep in ons sportbeleid. Het aanbod via sportverenigingen voor, en de sportdeelname van deze groep is in de afgelopen jaren gestegen, maar exacte cijfers ontbreken.

Achterstanden en verhogen sportdeelname

Uit onderzoek blijkt dat met name inkomen/opleidingsniveau bepalend is voor de sportdeelname. In mindere mate zijn ook etniciteit en het al dan niet woonachtig zijn in een aandachtswijk van invloed. Omdat deze variabelen echter wel verband met elkaar houden, zien we dat in aandachtswijken het percentage volwassenen dat aan sport doet lager is (58%) dan in de niet-aandachtsgebieden (77%). Het verschil tussen de wel- en niet-aandachtsgebieden is in de afgelopen jaren groter geworden. Dat geldt ook voor verschillen in sportdeelname naar inkomen. Van de mensen die aangeven een hoog inkomen te hebben doet 90% aan sport; van de mensen die zich tot de lage inkomensgroep rekenen 60%. Deze cijfers hebben betrekking op volwassenen.

Wat betreft jeugd en jongeren laat onderzoek van de GGD zien dat de jongens meer bewegen dan de meisjes. Bovendien weten we dat met name meisjes van buitenlandse herkomst weinig aan sport doen. HAVO/VWO-leerlingen bewegen iets meer dan VMBO-leerlingen, maar dit verschil is in de afgelopen jaren veel kleiner geworden.

Bij de basisscholieren zijn geen significante verschillen naar sociaal economische status gemeten; kinderen uit gezinnen met een lage sociaal economische status zijn minder vaak lid van een sportclub, maar spelen wel vaker buiten. Bij gezinnen, waarin men grote moeite heeft met financieel rondkomen, ligt het percentage kinderen dat geen lid is van een sportvereniging duidelijk hoger dan gemiddeld.

De rol van het inkomensniveau als verklaring voor relatief lage sportdeelname moet overigens ook weer niet worden overschat. Mensen geven de kosten van sporten aan als 'een' reden om niet sporten, maar dat is zeker niet de enige reden die men aangeeft. Bovendien zijn er veel mogelijkheden om te sporten zonder dat dit veel geld kost. Waarschijnlijk speelt ook het geven van prioriteit aan sportactiviteiten, en de bewustwording van de voordelen (gezondheid, sociale contacten, etc.) een rol. Voorlichting – in verschillende vormen – blijft dus van groot belang, zodat mensen op de hoogte zijn van het belang van sport, en van de mogelijkheden om hierbij (financieel) ondersteund te worden.

Wens om meer te sporten en verhogen sportdeelname

Uit onze digitale peiling naar de mening van Nijmegenaren over sportbeleid blijkt dat ongeveer de helft van de mensen die nu niet of niet frequent aan sport doen (dat is ongeveer 40% van de bevolking), meer zou willen gaan sporten. Mensen die meer zouden willen gaan sporten denken daarbij het vaakst aan individueel sporten (fietsen, wielrennen, mountainbiken, hardlopen, wandelen, zwemmen) en sporten bij een sportschool/fitnesscentrum (fitness, cardio, conditietraining, krachttraining, dans, zumba). Ook is er bij de betreffende groep belangstelling voor het samen met anderen buiten verenigingsverband gaan hardlopen, wandelen, fietsen, zwemmen en tennissen. De belangstelling om bij verenigingen te gaan sporten is bij de betreffende groep wat lager. Voor zover die er wel is, worden er verschillende sporten genoemd, zonder uitschieters.

Deze gegevens betekenen dat er in elk geval in theorie nog een substantiële verhoging van de sportdeelname mogelijk is (mensen antwoorden wellicht optimistischer dan dat ze zich in werkelijkheid gaan gedragen). Ook wordt duidelijk dat de behoefte van deze groep vooral zit in het stimuleren van individueel of 'licht georganiseerd' sporten en bewegen. Deze gegevens laten echter ook zien dat de 'winst' vooral zit in de eigen keuzes van mensen, er zijn geen duidelijke struikelblokken waar vanuit het gemeentelijk sportbeleid veel aan gedaan kan worden.

Beweegdeelname en 'de beweegnorm' als indicator

De huidige stand van zaken met betrekking tot de beweegdeelname in Nijmegen is als volgt:

- Kinderen (4-12 jaar): 72% van de kinderen in Nijmegen beweegt 7 uur of meer per week. Dit is iets minder dan de gemiddelde beweegdeelname in Oost-Nederland. Het stimuleren van dagelijks bewegen en buiten spelen is voor alle kinderen een aandachtspunt, met name voor de 4-8 jarigen, meisjes en kinderen in een lagere sociaal-economische positie (bron: Kindermonitor 2009-2010).
- Jongeren (13-18 jaar): 67% van de jongeren in Nijmegen beweegt 7 uur of meer per week (E-MOVO 2011-2012). Jongeren in de regio Nijmegen bewegen iets meer dan in de stad Nijmegen. Ook hier is winst te behalen, met name bij de 16/18-jarigen, meisjes en VMBO-leerlingen.
- Volwassenen (19-65 jaar): 78% van de volwassenen voldoet aan de beweegnorm, wat iets boven het gemiddelde in Oost-Nederland ligt (bron: Volwassenenmonitor 2008/2009). Met name laag-opgeleiden bewegen te weinig, en mannen bewegen vaker te weinig dan vrouwen.
- Ouderen (65+): in Nijmegen voldoet 56% van de ouderen aan de beweegnorm. Dit is iets lager dan gemiddeld in Oost-Nederland. Met name op zeer hoge leeftijd bewegen mensen weinig, voor een deel zal dit te maken hebben met de beperkingen waarmee men in deze leeftijdsgroep te maken krijgt. (Bron: Ouderenmonitor 2010).

Hanteren 'beweegnorm' als indicator

In paragraaf 3.1 stellen wij 'de beweegnorm' centraal als indicator. Hierbij is enige toelichting vereist. Om de 'echte' beweegnorm (Nederlandse Norm Gezond Bewegen) betrouwbaar na te vragen is een uitgebreide vragenlijst nodig, die te omvangrijk en complex is voor de monitoronderzoeken.

De beweegnorm bij de jeugd focust op dagelijks tenminste een uur bewegen (en dan ook nog 2 keer intensief). Dit betekent onder andere dat als een kind zes dagen per week volop beweegt (bijvoorbeeld 2 uur per dag), maar één dag niet, dat kind niet voldoet aan de beweegnorm. Het is evident dat dit kind wel degelijk voldoende beweegt. Als we deze ('strengere') norm zouden toepassen

op de jongeren in Nijmegen, zou minder dan 20% voldoen aan 'de beweegnorm'. Dit geeft geen goed beeld van het beweeggedrag van de Nijmeegse jongeren.

We maken daarom gebruik van een iets andere indicator, namelijk het 'aantal uur bewegen per week'. Dit is landelijk gestandaardiseerd, waardoor op termijn vergelijkingen met andere gemeenten en regio's gemaakt kunnen worden. Hierbij wordt een optelling gemaakt van de diverse beweegactiviteiten (fietsen naar school, gymles op school, sporten bij een vereniging, sporten buiten een vereniging en bij kinderen ook buiten spelen) en rekenen we daarmee het aantal uur bewegen per week uit. Wij gebruiken hier de grens van minimaal 7 uur per week als 'voldoende'.

Bij volwassenen en ouderen wordt wel de beweegnorm als maat gehanteerd, voor deze leeftijdsgroep geldt dat de grens is minimaal vijf dagen per week 30 minuten per dag bewegen. Voor deze leeftijdsgroepen geeft dit een goed beeld van het beweeggedrag.

2. Evaluatie sportbeleid 2007-2010

In de afgelopen periode stonden de volgende programmaliijnen en doelstellingen centraal in het sportbeleid:

1. Sportstimulering: het verhogen van sportdeelname door alle Nijmegenaren en specifieke doelgroepen.
2. Versterken sportverenigingen: door verenigingen te ondersteunen, ontstaat een sterk fundament voor de sport in Nijmegen.
3. Kwalitatief goede sportaccommodaties: in het beleid is veel aandacht uitgegaan naar het op peil brengen van de sportaccommodaties in Nijmegen.
4. Ondersteuning topsportklimaat: beleid gericht op het creëren van ideale omstandigheden voor talenten.

Belangrijkste resultaten en bevindingen uit de evaluatie van de periode 2007-2010:

1. Sportstimulering:

- 68% van de Nijmegenaren sport (cijfers 2011), meer dan het landelijk gemiddelde van 65% en meer dan de Nijmeegse doelstelling van 66% (Stads- en Wijkmonitor 2009).
- Het sporten buiten verenigingsverband én het sporten in de openbare ruimte is toegenomen, wat aanleiding geeft om in deze sportnota in te gaan op de positie van deze sporters.
- Sommige doelgroepen, waarvan de sportdeelname achterblijft bij het gemiddelde, zijn moeilijk te bereiken met de huidige interventies gericht op sportstimulering. De redenen waarom men niet sport zijn divers: tijdbesteding, financieel, culturele achtergrond, het is geen gewoonte om te sporten of men vindt dat men genoeg beweging heeft.
- De bekendheid en toegankelijkheid van het Jeugd sportfonds is nog niet optimaal.
- De mogelijkheden voor mensen met een beperking om te sporten bij een vereniging zijn toegenomen.

2. Versterken sportverenigingen:

- De doelstellingen ten aanzien van het behoud of de groei van het ledenaantal van sportverenigingen (een belangrijke indicator van de kracht van het verenigingsleven, waar het sportbeleid aan bijdraagt) worden gehaald, 88% van de verenigingen heeft een stabiel of groeiend ledenaantal (doelstelling: 10% stijging, van 70% naar 80%) (Sportverenigingsmonitor 2009).
- Uit landelijk onderzoek blijkt dat de verenigingssport de volwassenen en ouderen minder goed weet vast te houden. De Nijmeegse verenigingen hebben wel verscheidene nieuwe activiteiten voor deze groepen ontwikkeld.
- De behoefte aan vrijwilligers, kader en ondersteuning is en blijft groot. Ook hebben verenigingen steeds meer te maken met wangedrag en gebrek aan betrokkenheid van (ouders van) leden.
- De subsidiesystematiek vergt relatief veel tijd in verhouding tot wat het een vereniging oplevert. De voorkeur gaat uit naar een efficiënter systeem, waarin het subsidiebudget vooral naar ondersteuning van nieuwe activiteiten en ontwikkelingen gaat.
- Contributie is de belangrijkste bron van inkomsten, verenigingen verwachten een terugloop van inkomsten uit sponsoring.
- 75% van de verenigingen (87% van de grotere verenigingen) werkt samen met andere partners zoals andere sportverenigingen, Sportservice, sportbonden, onderwijs, Transferpunt Sport, gemeentelijke afdeling Vastgoed, Sportservice en Accommodaties.

3. Kwalitatief goede sportaccommodaties:

- In de afgelopen periode is veel aandacht uitgegaan naar het op peil brengen van de sportaccommodaties in Nijmegen. De meeste gemeentelijke sportaccommodaties zijn kwalitatief op orde. 74% van de verenigingen is tevreden over de door hen gebruikte accommodatie, tegenover 56% in 2005.
- Bezettings- en bespelingsgraad (kunstgras) zijn gestegen.
- De doordecentralisatie van onderwijsmiddelen heeft ertoe geleid dat de scholen eigen binnensportaccommodaties bouwen, deze zijn niet altijd geschikt voor gebruik door verenigingen.

4. Ondersteuning Topsport

- In Nijmegen presteren 12 sportclubs in de hoogste klasse van de competitie van de betreffende tak van sport (doelstelling: 10) en we hebben in Nijmegen 6 topsportevenementen (doelstelling: 6).
- Door middel van Partnerships tussen gemeente en topsportorganisaties, is topsport meer gaan samenwerken met de breedtesportverenigingen, met als doel de basis van topsport beter te verankeren in de Nijmeegse samenleving.
- De financiële situatie is, als gevolg van de economische recessie, bij veel topsportclubs zwaar.

3. Proces totstandkoming

Deze sportnota is tot stand gekomen op basis van:

- Voorjaar 2011: evaluatie sportbeleid periode 2007-2010
- Juni 2011: 'ronde tafelgesprekken' met een kleine groep vertegenwoordigers vanuit sportorganisaties, onderwijsinstellingen, zorgverzekeraar VGZ en GGD.
- Zomer 2011: startnotitie aangeboden ter advisering aan adviescommissies (Adviescommissie Allochtonen, Adviescommissie Homo/lesbisch beleid, Seniorenraad, Adviescommissie Jeugd, Maatschappelijke Opvang, Gehandicapten).
- Oktober 2011: bespreking startnotitie in kamerronde Politieke Avond.
- Januari 2012: 'expertmeeting', met ongeveer 50 vertegenwoordigers van sportverenigingen, sportorganisaties, onderwijsinstellingen, organisaties op het gebied van zorg en welzijn. Hierbij was ook de gemeenteraad uitgenodigd, enkele raadsleden waren aanwezig.
- Januari 2012: peiling uitgevoerd onder het Digitale Stadspanel
- Zomer 2012: beleidsnota aangeboden ter advisering aan adviescommissies (Adviescommissie Allochtonen, Adviescommissie Homo/lesbisch beleid, Seniorenraad, Adviescommissie Jeugd, Maatschappelijke Opvang, Gehandicapten).
- September 2012: presentatie beleidsnota aan vertegenwoordigers van sportverenigingen, sportorganisaties, onderwijsinstellingen en organisaties op het gebied van zorg en welzijn. Hierbij was ook de gemeenteraad uitgenodigd, enkele raadsleden waren aanwezig.

4. Bezuinigingen programma Sport

In het Coalitieakkoord 2010-2014 is een taakstelling van € 0,5 miljoen op het programma Sport opgenomen, die eind 2012 is gerealiseerd. Wij hebben de volgende financiële maatregelen genomen:

- Een efficiencyslag binnen Sportservice Nijmegen, binnen het aanbod aan sportstimuleringsactiviteiten. Deze maatregel heeft als effect dat in 2011 een bezuiniging is doorgevoerd van € 30.000. Vanaf 2012 gaat het om een structurele bezuiniging van € 74.500.
- Bijstelling van onze activiteiten op het gebied van verenigingsondersteuning. Deze maatregel heeft als effect dat vanaf 2012 een structurele bezuiniging kan worden gerealiseerd van € 125.000.
- Tariefsverhoging voor het gebruik van de gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties. Deze maatregel heeft als effect dat in 2012 een besparing wordt gerealiseerd van circa € 50.000 en met ingang van 2015 gaat het om een structureel bedrag van € 100.000.
- Stoppen met schoolzwemmen, in combinatie met introductie van een regeling om het lezswemmen (met name voor gezinnen met een laag inkomen) te stimuleren. Dit levert een besparing op van € 80.000 vanaf 2012.
- Bezuinigingstaakstelling NV Sportfondsen Nijmegen (zwembaden). In de nieuwe budgetovereenkomst met Sportfondsen hebben wij vanaf 2012 een bezuiniging van € 70.000 opgenomen.

In de Perspectiefnota 2013 is besloten tot financiële maatregelen oplopend tot € 386.000 in 2016:

- Tariefsverhoging ter hoogte van € 106.000 voor het gebruik van gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties, inclusief kunstgrasvelden.
- Een structurele bezuiniging van € 50.000 op het budget voor sportsubsidies.
- Beëindiging van de bijdrage aan de Alliantie ten behoeve van breedtesport. Dit levert een besparing op van € 37.000.
- Afschaffen van het Sportgala in de huidige vorm, waarvoor een alternatief ontwikkeld zal worden. Bezuiniging van € 18.000.
- Bezuiniging op de exploitatie van NV Sportfondsen Nijmegen (zwembaden) van € 175.000.

5. Overzicht sportaccommodaties en gebruiksgegevens

Tijdens de behandeling van het Stedelijk Voorzieningenplan 2012 in de gemeenteraad (mei 2012) werd gevraagd om cijfermateriaal betreffende het gebruik van de gemeentelijke accommodaties. Over het gebruik van gemeentelijke welzijnsvoorzieningen en vastgoed is reeds een brief naar de gemeenteraad gestuurd. In deze bijlage zijn de cijfers over gemeentelijke sportaccommodaties opgenomen.

In de onderstaande tabellen vermelden wij het 'dekkingspercentage' van buitensport- en de verschillende typen binnensportaccommodaties. Dit dekkingspercentage is het percentage van alle kosten van de accommodaties, dat door de gebruiker(s) wordt betaald aan huur en andere bijdragen (zoals toegangkaartjes). Deze gegevens zijn alleen beschikbaar op geaggregeerd niveau, wij kunnen niet van individuele sportaccommodaties of gebruikers aangeven wat het dekkingspercentage is. Het betreft namelijk een totaal van kosten voor onderhoud en beheer, maar ook de kapitaallasten die het gevolg zijn van stichtingskosten en investeringen door de jaren heen. Bovendien is het zo dat de inzet van medewerkers die zich met deze accommodaties bezig houden, meestal niet is toe te rekenen aan een specifieke accommodatie.

Het dekkingspercentage wordt in de komende jaren geleidelijk iets hoger, doordat wij besloten hebben tot tariefsverhogingen voor sportverenigingen. Wij hebben dit deels al uitgevoerd en zullen dit conform eerdere besluitvorming verder doorvoeren.

Ook willen wij opmerken dat een relatief laag dekkingspercentage of een 'overschot' aan ruimte niet direct betekent dat hier ook op gestuurd kan worden. Buitensportaccommodaties worden per jaar verhuurd, niet voor een x aantal uren gebruik. Of de gebruiker veel activiteiten heeft of niet, de huur blijft hetzelfde. Wij gaan in een pilot onderzoeken op welke manier de ruimte op sportparken voor een groter deel van de tijd benut kan worden.

Voor het totaal aantal velden geldt dat wij hier niet op de korte en middellange termijn op kunnen sturen wat betreft gebruik en kosten. De velden liggen meestal op sportparken, waardoor een veld dat niet meer door een vereniging gebruikt zou worden, meestal onderdeel wordt van het groen op een sportpark, waar nog steeds onderhoud voor nodig is. Bovendien blijven de kapitaallasten onverminderd op onze begroting drukken. Als een accommodatie buiten een sportpark over 'te veel' velden zou beschikken, geldt dit ook, tenzij de betreffende grond verkocht zou kunnen worden. Dit is in de meeste gevallen echter een theoretische situatie en kan op korte en middellange termijn niet op die manier gestuurd worden.

Voor de binnensportaccommodaties geldt dat op dit moment het totaal aantal van accommodaties primair wordt gestuurd door het aantal en de spreiding van onderwijsvoorzieningen. Het onderwijs is daarmee ook de 'eerste' gebruiker van deze binnensportaccommodaties. Voor wat betreft het gebruik door sportorganisaties gaan wij uit van de verhouding tussen het aantal uren dat gebruik voor sport mogelijk is en het aantal uren dat de accommodatie ook daadwerkelijk verhuurd wordt aan sport.

Buitensportaccommodaties

Het aanbod aan gemeentelijke buitensportaccommodaties bestaat uit 14 sportparken, ingericht voor één of meer sporten per accommodatie. Let wel, naast deze sportaccommodaties bestaat er nog een aantal geprivatiseerde accommodaties in Nijmegen, denk hierbij aan hockeyvelden en tennisbanen. Daarbij speelt de gemeente geen rol in aanleg, onderhoud en beheer. Daarom zijn deze accommodaties niet opgenomen in onderstaande tabel.

In onderstaande tabel hebben wij het aantal velden vermeld, en geven wij aan of dit aantal conform de norm is. De norm is opgesteld door de KNVB en NOC*NSF, en geeft een richtlijn voor het totaal aantal benodigde velden voor een voetbalvereniging. Deze richtlijn gaat uit van de belastbaarheid van de velden, rekening houdend met het aantal teams, de samenstelling daarvan (leeftijdscategorieën, heren/damesteams), trainingsuren en wedstrijden. Deze norm geldt alleen voor voetbal, voor andere sporten hanteren wij geen vergelijkbare norm.

Naam sportpark	Gebruiker(s)	Aantal velden	Conform norm (september 2012)	
De Biezen	SCH	Voetbal	2,5	Ja
Brakkenstein	RKSV Brakkenstein Nijmegen Atletiek Cifla Nijmeegse Loopschool Boccia Club Nijmegen 't Haasje Lob '94	Voetbal Atletiek Atletiek Atletiek Boccia (balspel) Atletiek Seniorentennis	3,5	Ja
D'Almarasweg	Kolping Dynamo	Voetbal	1,5	Ja
Fagelstraat	Schoolsport	Onderwijs	1	N.v.t.
De Kluis	VV Union	Voetbal en hockey	4,5	Ja
Kwakkenberg	Trekvogels	Voetbal	3	1 tekort
Lindenholt	SCE Korfbal De Hazenkamp	Voetbal Korfbal	5	Ja
Mariënbosch	SC Orion	Voetbal	4,5	1,5 tekort
Nieuw Balveren	VV OSC	Voetbal	3	Ja
Oscar Carré	SV Nijmegen	Voetbal	3	Ja
Schoonhorst*	SV Blauw Wit VV Krayenhof	Voetbal Voetbal	4	Ja*
Stadlijk Noord	Smash '70 Keizer Karel SV Oranje Blauw The Wasps De Hazenkamp Rijk van Nijmegen De Bevers	Tennis Korfbal Voetbal Rugby Korfbal Hondensport Scouting	5	Ja
Stadlijk Zuid	DVE Trajanus Handboogvereniging Nijmegen	Voetbal Handboogschieten	2	1 over
Vossenpels	DVOL	Voetbal	3	Ja
Winkelsteeg	SV Hatert SJN American Pirates Beachsport Aiolos	Voetbal Voetbal American Football Beachvolleybal	4	Ja
De Dennen**	Quick	Omnisport	5	3 over**

* VV Krayenhof heeft geen trainingsveld.

** Op dit terrein willen wij Talent Centraal Nijmegen realiseren. Het sportpark is voor wat betreft beheer en onderhoud geprivatiseerd. Jaarlijks wordt hiervoor een financiële vergoeding beschikbaar gesteld.

Over het totaal van buitensportaccommodaties kunnen wij de verhouding tussen de door gebruikers betaalde bijdragen/huur en de werkelijke kosten (dekkingspercentage) uitrekenen (cijfers 2011):

Kosten/lasten	Bijdrage/huur gebruikers	Dekkingspercentage
4.603.000	358.000	8%
4.757.000 (+ Vierdaagsecamping)	484.000 (+ Vierdaagsecamping)	10% (incl. Vierdaagsecamping)

Binnensportaccommodaties

Het aanbod aan gemeentelijke binnensportaccommodaties bestaat uit gymzalen, sportzalen, sporthallen en ijsbaan Triavium. Voor alle binnensportaccommodaties geldt dat deze ook regelmatig verhuurd worden aan 'losse' groepen en incidentele gebruikers (dus niet alleen worden gebruikt door verenigingen).

Accommodatie (categorie)	Gebruikers	Kosten/lasten	Bijdrage/huur gebruikers	Dekkingspercentage
Gymzalen	Vele verenigingen, groepen en incidentele gebruikers	802.000	405.000	50%
Sportzalen, exclusief Voorzieningshart	Vele verenigingen, groepen en incidentele gebruikers	1.033.000	489.000	47%
Sporthal Meijhorst	<p>Basisonderwijs Aldenhove/Meiboom</p> <p>Verenigingen en 'derden': Rengers, Mountain Network, Senioren sportclub, Vocasa, Futsal Chabbab, Sportservice Nijmegen, K.V. Keizer Karel, Noviomagum, Floorball Flames, Volleybalvereniging Centrale Gelderland, HAN, St. Top Judo Nijmegen, Tandem, Noviomagum, groepen en incidentele gebruikers</p>	223.000	69.900	31%
Sporthal Horstacker	<p>Basisonderwijs Lindenhoeve, Bloemberg en Wingerd</p> <p>Wildcats</p>	Geen betrouwbare cijfers omdat het gebouw per 1-7-2012 weer door de gemeente Nijmegen geëxploiteerd wordt.		
Sporthal Neerbosch	<p>Basisonderwijs het Octaaf</p> <p>Verenigingen en 'derden': incidentele gebruikers Vocasa</p>	Geen relevante cijfers omdat de gebruiker Vocasa om niet in de hal zit en hiervoor grotendeels alles in eigen beheer uitvoert.		
Ark van Oost	<p>Onderwijs: VO: Montessori College BO: Muze en Sterredans</p> <p>Verenigingen en 'derden': Mountain Network, Ark van Oost mannen, Sparta, Pegasus, Sportservice Nijmegen, J. veteranen competitie, KNVB, BC Mariken, groepen en incidentele gebruikers</p>	In multifunctioneel gebouw, daarom aandeel sport niet te bepalen		

Sporthal De Triangel	Onderwijs: VO: Citadel College PO: SBO De Windroos Verenigingen en 'derden': Pegasus, DVOL, Floorball Flames, Hezelmannen, Noviomagum, Skylow, groepen en incidentele gebruikers	Nieuw, nog geen cijfers beschikbaar		
Jan Massinkhal	Evenementen: NK Judo, Bureau View, De Wit Evenementen, Neocat, UMC St Radboud, NXP Nijmegen, PV TPG Onderwijs: ROC en Voortgezet Onderwijs Sportverenigingen en 'derden': HCQZ, Union, NMHC, Sportservice Nijmegen, en veel incidentele gebruikers / organisaties	628.500	217.500	35%
Ijsbaan Triavium	Verenigingen: Schaatstrainingsgroep Wageningen, Mixstars, Nijmegen Gladiators, IJshockey Clinic Nijmegen, Nijmeegse Schaatsvereniging, Bandy Vereniging Nijmegen, Schaatstrainingsgroep "De Liemers", 594 USC, St. IJshockey Noviomagnus / Devils, NSIJV Radboud Saints Nijmegen, Saints Nijmegen, Vereniging Jeugdijshockey Nijmegen Schaatsclub Oss. Recreanten	2.480.000	1.241.000	50%